

II

(Tiesību akti, kuru publicēšana nav obligāta)

KOMISIJA

KOMISIJAS LĒMUMS

2004. gada 20. oktobris

par Vācijas piešķirto atbalstu Landesbank Berlin-Girozentrale

(izziņots ar dokumenta numuru C(2004) 3924)

(Autentisks ir tikai teksts vācu valodā)

(Dokuments attiecas uz EEZ)

(2006/736/EK)

EIROPAS KOPIENU KOMISIJA -

ņemot vērā Eiropas Kopienas dibināšanas līgumu un jo īpaši tā 88. panta 2. punkta 1. apakšpunktu;

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas zonas līgumu un jo īpaši tā 62. panta 1. punkta a) apakšpunktu;

pēc tam, kad dalībvalsts un visas ieinteresētās personas tika uzaicinātas saskaņā ar augstākminēto noteikumu prasībām sniegt savu atzinumu ⁽¹⁾, un balstoties uz izteiktajiem aizrādījumiem;

tā kā:

I. PROCEDŪRA

- (1) Procedūras priekšmets ir Berlīnes pavalsts veiktā *Wohnungsbaukreditanstalt Berlin*, ieskaitot visu tās īpašumu, nodošana *Landesbank Berlin-Girozentrale*. Procedūra ir saistīta ar vēl sešām citām procedūrām, kas tiek īstenotas pret Vāciju sakarā ar īpašumu nodošanu pavalstu bankām, it īpaši *Westdeutsche Landesbank-Girozentrale* jeb *WestLB*.
- (2) Komisija 1993. gada 12. janvārī vērsās pie Vācijas ar lūgumu sniegt informāciju par apstākļiem un iemesliem saistībā ar *WestLB* kapitāla palielināšanu, integrējot tajā *Wohnungsbauförderanstalt* jeb *WfA*, kā arī par līdzīgiem pavalstu banku pašu līdzekļu palielināšanas pasākumiem citās pavalstīs. 1993. gada martā un septembrī Vācija sniedza rakstiskas atbildes, kurās bija aprakstīta *Wohnungsbauförderanstalt Berlin* nodošana *Landesbank Berlin-*

Girozentrale. 1993. gada novembrī un decembrī Komisija pieprasīja sīkāku informāciju, kas tika saņemta no Vācijas 1994. gada martā. Pirmajā no augšminētajiem informācijas pieprasījumiem Berlīne tika minēta it īpaši.

- (3) Ar 1994. gada 31. maija vēstules starpniecību *Bundesverband deutscher Banken e.V.* jeb *BdB*, kas pārstāv Vācijā rezidējošās privātās bankas, Komisijai cita starpā paziņoja, ka kopš 1992. gada 31. decembra *Wohnungsbau-Kreditanstalt Berlin* jeb *WBK* kopā ar visu tās īpašumu ir nodota *Landesbank Berlin-Girozentrale*, vienlaikus nododot *WBK* uzdevumus pirms tam nodibinātajai *Investitionsbank Berlin* jeb *IBB*, kas darbojās kā *Landesbank Berlin* apakšnodaļa. *BdB* saskatīja ar to saistītajā *Landesbank Berlin* pašu kapitāla paaugstināšanā tai labvēlīgus konkurences grozījumus, jo neesot notikusi vienošanās par atlīdzību, ko šādā gadījumā būtu pieprasījis investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Tādēļ ar otro no augšminētajām vēstulēm *BdB* iesniedza formālu sūdzību un uzaicināja Komisiju uzsākt pret Vāciju procedūru saskaņā ar EK Līguma 93. panta 2. punktu (tagadējās redakcijas 88. panta 2. punkts). Turklāt sūdzība tika attiecināta arī uz līdzīgiem īpašuma nodošanas gadījumiem, kuru rezultātā ieguvējas attiecīgi bija *Westdeutsche Landesbank*, *Norddeutsche Landesbank*, *Landesbank Schleswig-Holstein*, *Hamburger Landesbank* un *Bayerische Landesbank*. 1995. gada februārī un martā, kā arī 1996. gada decembrī sūdzībai pievienojās arī vairākas *BdB* ietilpstošas atsevišķas bankas.

⁽¹⁾ OV C 239; 4.10.2002., 12. lpp.

- (4) Komisija vispirms pārbaudīja īpašuma nodošanu *WestLB*. Visbeidzot, 1999. gadā tā ar lēmumu 2000/392/EK ⁽²⁾ pasludināja atbalsta pasākumus – starpību starp samaksāto atlīdzību un tirgus situācijai atbilstošiem procentiem – par kopējam tirgum neatbilstošiem un pieprasīja atmaksāt šo atbalstu. Tomēr šo lēmumu Eiropas Kopienas Pirmās instances tiesa ar savu 2003. gada 6. marta spriedumu ⁽³⁾ atcēla sakarā ar to, ka nebija pietiekami pamatota divu atbalsta elementu noteikšana, kaut gan pārējā ziņā pilnībā to atbalstīja. Vienlaikus ar šo lēmumu Komisija, būdama informēta par vienošanos starp sūdzības iesniedzēju un visām septiņām pavalstu bankām, kas bija iesaistītas atbilstošajās procedūrās, pieņēma jaunu lēmumu, kurā bija ņemti vērā tiesas kritizētie aspekti.
- (5) 1999. gada 1. septembrī Komisija lūdza Vācijai sniegt informāciju attiecībā uz īpašumu nodošanu citām pavalstu bankām, to skaitā arī *Landesbank Berlin* (*LBB*).
- (6) Vācija uz šo lūgumu atbildēja ar 1999. gada 8. decembra vēstuli, kurā bija ietverta informācija par *WBK* nodošanu *Landesbank Berlin*, un papildināja šo informāciju arī savā 2001. gada 22. janvāra vēstulē. Turklāt, īpašuma nodošanas problemātika un iespējamā eventuālā atbalsta atprasīšana Vācijas pārstāvju un Komisijas starpā tika apspriesta saistībā ar *Bankgesellschaft Berlin AG* jeb *BGB*, kurā kopš 1994. gada ietilpst arī *Landesbank Berlin*, piešķirtā pārstrukturēšanas atbalsta pārbaudi.
- (7) Ar 2002. gada 2. jūlija vēstules starpniecību Komisija paziņoja Vācijai savu lēmumu par EK Līguma 88. panta 2. punktā paredzētās procedūras uzsākšanu.
- (8) Pēc tam, kad Vācija bija lūgusi un saņēmusi termiņa pagarinājumu, tā 2002. gada 9. septembrī iesniedza rakstiskas piezīmes un papildu informāciju. Tālākie jautājumi tika izskatīti 2002. gada 27. septembrī, tiekoties ar Vācijas pārstāvjiem.
- (9) Lēmums par procedūras uzsākšanu tika publicēts *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* ⁽⁴⁾ 2002. gada 4. oktobra numurā. Komisija uzaicināja citas ieinteresētās puses izteikt savu viedokli. Uz šo uzaicinājumu atsaucās kāds konkurents, kā arī *BdB*; Vācija 2002. gada novembrī tika informēta un uzaicināta sniegt savu atzinumu par abiem viedokļiem. Vācijas atbilde tika saņemta ar 2002. gada 16. decembra vēstules starpniecību.
- (10) Pēc pieprasījuma Vācija savās 2003. gada 22. un 27. janvāra, 28. februāra un 19. augusta vēstulēs sniedza papildus ziņas par potenciālajiem atbalsta pasākumiem.
- (11) Ar 2004. gada 18. februāra lēmumu Komisija akceptēja pārstrukturēšanas atbalsta piešķiršanu *Bankgesellschaft Berlin AG*, kurā ietilpst arī *LBB*. Šis lēmums attiecas arī uz 2002. gada 23. decembrī Berlīnes pavalsts un *BGB* noslēgto vienošanos par eventuālo Berlīnes pavalsts pretenziju izskatīšanu sakarā ar atmaksāšanu, kas varētu izrietēt no šeit aplūkotās atbalsta pārbaudes procedūras ⁽⁵⁾, kur tas tika uzskatīts par pārstrukturēšanas atbalstu.
- (12) 2004. gada 7. aprīļa vēstulē Komisija pieprasīja Vācijai papildu informāciju par visām pavalstu banku procedūrām un saņēma uz saviem pieprasījumiem atbildes 2004. gada 1., 2. un 28. jūnijā.
- (13) Ar 2004. gada 31. augustu *Berliner Investitionsbank* (agrākā *WBK*) tika atdalīta no *LBB* īpašuma. Ar to saistīto detalizēto dokumentāciju par tiesību aktiem un citiem nosacījumiem Vācija iesniedza Komisijai 2004. gada 25. augustā.
- (14) 2004. gada 27. septembrī Vācija iesniedza vienošanās projektu, ko paredzēts noslēgt starp sūdzības iesniedzēju *BdB*, Berlīnes pavalsti un *Landesbank Berlin*, ko jau parakstītā versijā Komisija saņēma 2004. gada 8. oktobrī. Vienošanās attiecas uz atbilstošu atlīdzību par kapitāla daļām, kas 1993. gada 1. janvārī tika nodotas *LBB*. Parāli tika noslēgtas un iesniegtas Komisijai vēl piecas vienošanās saistībā ar īpašuma nodošanu citām pavalstu bankām.

II. DETALIZĒTS PASĀKUMU APRAKSTS

1. LANDESBANK BERLIN-GIROZENTRALE (*LBB*)

- (15) *LBB* tika izveidota 1990. gadā, vienlaikus kopējās tiesību pēctecības ceļā iekļaujot tajā toreizējo *Sparkasse der Stadt Berlin West*. Pēc neilga laika *LBB* tika pievienota arī *Sparkasse der Stadt Berlin*, kas darbojās pilsētas austrumu daļā. Kopš tā laika ar krājbanku darījumiem Berlīnes pilsētas teritorijā nodarbojas atsevišķa, bet juridiski nepatstāvīga *LBB* nodaļa ar nosaukumu *Berliner Sparkasse*.
- (16) *LBB* ir sabiedrisko tiesību subjekts, kura institūcijas uzturētājs un garantiju bāze ir Berlīnes pavalsts. *WBK* īpašuma nodošanas brīdī, t.i., 1992. gada beigās, *LBB* simtprocentīgi piederēja Berlīnes pavalstij, tās bilances summa bija 85 miljardi DEM, un tā nodarbināja gandrīz 7 000 darbiniekus. *LBB* ir universāla banka, kuras darījumi ietver privāto klientu un uzņēmumu apkalpošana, *retail-banking*, nekustamo īpašumu finansēšana un valsts sektora apkalpošana. Tā veic darījumus arī ārvalstīs. 1992. gadā *Berliner Sparkasse* vadībā veiktie *retailbanking* darījumi bija galvenā *LBB* darbības joma.

⁽⁵⁾ Komisijas lēmuma par pārstrukturēšanas atbalstu, kas piešķirts *Bankgesellschaft Berlin AG* 32. un 141. rindkopa (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽²⁾ OV L 150; 23.6.2000., 1. lpp.; tiesiskus līdzekļus izmantoja Vācija (Lieta C 376/99), Ziemeļreina-Vestfālene (Lieta T 233/99) un *WestLB* (Lieta T 228/99); Komisija uzsāka procedūru sakarā ar Līguma noteikumu pārkāpumu (Lieta C 209/00).

⁽³⁾ 2003. gada izdevums, II-435. lpp.

⁽⁴⁾ OV C 239; 4.10.2002., 12. lpp.

(17) Kopš 1994. gada LBB ietilpst BGB koncernā – tā saucamajā “Institūciju grupā”, kas tika nodibināta tajā pašā gadā, apvienojoties vairākām kredītiestādēm, ko agrāk kontrolēja Berlīnes pavalsts. Kā holdinga kompānija BGB kopš 1994. gada ar netipisku slēpto līdzdalību 75 % apmērā piedalās kapitālā un peļņas sadalē LBB – izņemot centrālo pavalsts riska institūciju IBB. Pēc tam, kad 1998. gadā pavalsts kā pavalsts bankas uzturētāja atteicās no pretenzijām uz peļņu par labu BGB, BGB ekonomiski ieguva simtprocentīgas īpašumtiesības. BGB koncerna bilances summa 2001. gadā bija nepilni 190 miljardi EUR, 2002. gadā – 175 miljardi EUR, bet 2003. gadā – 153 miljardi EUR. LBB bilances summa 2001. gadā bija 87 miljardi EUR, 2002. gadā – 85 miljardi EUR un 2003. gadā – 93 miljardi EUR. Berlīnes pavalsts patlaban ir 81 % BGB kapitāla daļu turētāja. Pārējie daļu īpašnieki ir *Norddeutsche Landesbank*, kam pieder 11 %, un *Gothaer Finanzholding AG* (*Parion* apdrošinātāju grupa), kam pieder 2 %. Apmēram 6 % kapitāla daļu ir izklaidētas un pieder dažādiem akcionāriem.

(18) 2001. gada laikā BGB – galvenokārt agrāk veikto riskanto nekustamo īpašumu darījumu dēļ – iekļuva akūtā krīzē, un sakarā ar nepietiekamajiem pašu līdzekļiem jeb pamatkapitāla koeficientu tai bija jārekinās ar *Bundesaufsichtsamit für Kreditwesen* (BAKred, tagad BAFin) ⁽⁶⁾ uzraudzības pasākumiem. Tādēļ 2001. gada augustā BGB saņēma iepludinātu kapitālu 2 miljardu EUR apmērā, no kuriem 1,8 miljardi EUR bija Berlīnes pavalsts ieguldījums, ko Komisija sākotnēji akceptēja kā īstermiņa sanācijas atbalstu. Pēc jaunu risku atklāšanas BGB saņēma no Berlīnes pavalsts papildu atbalstu, kas kopā ar kapitāla ieguldījumu kā pārstrukturēšanas pasākumi tika pieteikti Komisijai, kura šai sakarībā veica padziļinātu pārbaudi ⁽⁷⁾.

(19) 2004. gada 18. februārī Komisija pabeidza pārbaudes procedūru un akceptēja atbalsta pasākumus ar kopējo ekonomisko vērtību apmēram 9,7 miljardi EUR. Šis lēmums attiecās ne tikai uz kapitāla ieguldījumu un plašām garantijām, kas bija apkopotas tā saucamajā riska nodrošinājumā, bet arī uz Berlīnes pavalsts un BGB 2002. gada 23. decembrī noslēgto vienošanos par eventuālo Berlīnes pavalsts pretenziju izskatīšanu sakarā ar atmaksāšanu, kas varētu izrietēt no šeit aplūkotās atbalsta pārbaudes procedūras (“Vienošanās par atmaksu”) ⁽⁸⁾.

(20) Šī vienošanās ir paredzēta gadījumam, ja Komisija aplūkojamās procedūras ietvaros pieņems lēmumu par atbalsta atmaksāšanu, un regulē Berlīnes pavalsts pienākumu, izdarot ieguldījumu LBB, izmaksāt sanācijas pabalstu tāda

apmērā, kāds ir nepieciešams, lai novērstu iespēju, ka draudošās atmaksāšanas rezultātā netiks nodrošinātas vienošanās ietvaros atrunātās LBB un/vai BGB koncerna kapitāla kvotas ⁽⁹⁾. Šādi pasākumi tika uzskatīti par nepieciešamiem BGB koncerna rentabilitātes atjaunošanai 2002. gadā, kad pastāvēja ievērojams risks, ka tiks pieprasīta atbalsta atmaksāšana. Precīzu šī pasākuma ekonomisko vērtību BGB lēmuma pieņemšanas laikā nebija iespējams noteikt, jo aktuālā pārbaudes procedūra tobrīd vēl nebija pabeigta. Lai nodrošinātu pārstrukturēšanas atbalsta atzīšanu no konkurences viedokļa, it īpaši, lai novērtētu Vācijas piedāvāto kompensējošo pasākumu, respektīvi, tirgus klātbūtnes samazināšanas, atbilstību, šo pasākumu teorētiskā maksimālā robeža tika aplēsta 1,8 miljardu EUR apmērā.

(21) Kopumā ņemot, jāpiezīmē, ka atmaksāšanas vienošanās, ņemot vērā Vācijas kompensējošo pasākumu apmērus, tika ņemta vērā kā papildu atbalsts, kas piešķirts BGB koncernam, kaut arī šīs vienošanās izmantošana bija ierobežota un attiecās tikai uz gadījumu, kad Komisija pieprasīs atmaksāt atbalstu un tā rezultātā vairs netiks nodrošinātas vienošanās ietvaros noteiktās kapitāla kvotas.

2. WBK NODOŠANA LBB

(22) Veicot Berlīnes banku līdzdalības pārstrukturēšanu, kuras rezultātā tika nodibināta BGB grupa 1994. gadā, vispirms 1990. gadā tika izveidota LBB, kurā pēc tam tika iekļautas abas pilsētas krājkašes – vispirms Berlīnes Rietumu daļas, pēc tam Austrumu daļas krājkaše. Par nākamo soli Berlīnes pavalsts izšķīrās 1992. gadā, kad tā LBB ietvaros izveidoja IBB kā organizatoriski un ekonomiski neatkarīgu sabiedrisko tiesību institūciju bez patstāvīgas rīcības spējas un pavalsts centrālo veicināšanas institūciju. Līdz tam WBK bija patstāvīga sabiedrisko tiesību institūcija, kuras uzturētāja un garantiju nodrošinātāja bija Berlīnes pavalsts. Tās kompetencē ietilpa sabiedrisko interešu uzdevuma izpilde – dzīvojamā fonda izveide un saglabāšana. Līdz ar to WBK kopā ar tās funkcijām bija jānodod IBB, kas saņēma paplašinātus veicināšanas uzdevumus, piemēram, infrastruktūras un vides aizsardzības jomā. Šis darījums tika īstenots 1992. gada 31. decembrī, un tās ietvaros WBK kopā ar visu tai piederošo īpašumu tiesību pēctecības ceļā tika nodota LBB.

(23) Īpašuma nodošanas laikā LBB pamatkapitāls tika palielināts, ieskaitot tajā kādreizējo WBK pamatkapitālu 187,5 miljonu DEM apmērā. Kopš tā laika šī summa vairs netiek pieskaitīta IBB īpašumam. WBK peļņas rezerves 1992. gada 31. decembrī sastādīja 1,9058 miljardus DEM. Šīs WBK rezerves tika un joprojām tiek uzrādītas kā IBB mērķa rezerves.

(24) BAKred par saistības nosedzošo LBB kapitālu 1992. gada 31. decembrī apstiprināja 3,127714 miljardus DEM, kas atbilda kapitāla palielināšanai par 1,902714 miljardiem DEM. BAKred ņēma vērā pamatkapitāla palielinājumu 187,5 miljonu DEM apmērā un WBK peļņas rezerves, neskaitot 1992. gada pārskata rezultātus. Turpmākajos

⁽⁶⁾ Kopš 2002. gada 1. maija, pēc banku, apdrošināšanas un biržu uzraudzības apvienošanas *Bundesanstalt für Finanzdienstleistungsaufsicht* (BAFin).

⁽⁷⁾ OV C 141; 14.6.2002., 2. lpp.

⁽⁸⁾ Komisijas lēmuma par pārstrukturēšanās atbalstu, kas piešķirts *Bankgesellschaft Berlin AG* 32. un 141. rindkopa (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

⁽⁹⁾ Komisijas lēmuma par pārstrukturēšanās atbalstu, kas piešķirts *Bankgesellschaft Berlin AG* 32. un 141. rindkopa (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēts).

gados IBB saistības nosedzošais pašu kapitāls, kas tika veidots kā mērķa rezerves, pastāvīgi turpināja palielināties.

3. PRASĪBAS ATTIECĪBĀ UZ KAPITĀLU SASKAŅĀ AR PAŠU LĪDZEKĻU DIREKTĪVU UN MAKSĀTSPĒJAS DIREKTĪVU

- (25) Padomes 1989. gada 18. decembra Direktīva 89/647/EEK par kredītiestāžu maksātspējas koeficientu⁽¹⁰⁾ (turpmāk saukta "Maksātspējas direktīva") un Padomes 1989. gada 17. aprīļa Direktīva 89/299/EEK par kredītiestāžu pašu kapitālu⁽¹¹⁾ (turpmāk saukta "Pašu kapitāla direktīva"), saskaņā ar kurām tika pārstrādāts Likums par kredītiestādēm (KWG), paredz, ka banku statūtkapitālam ir jābūt 8 % no to riskam pakļautā aktīva. No tā vismaz 4 procentpunktiem jābūt tā saucamajam pamatkapitālam ("1. klases" kapitālam), kurā ietilpst tādi kapitāla instrumenti, kas ir neierobežotā un tūlītējā kredītiestādes rīcībā, lai nosegtu izsvērtu risku vai zaudējumus, tiklīdz tādi rastos. No banku uzraudzības viedokļa pamatkapitālam ir izšķiroša nozīme kredītiestādes pašu kapitāla nodrošinājumā, jo papildu kapitāls ("2. klases" kapitāls) tiek atzīts par riskantu darījumu segumu tikai tās rīcībā esošā pamatkapitāla apmērā. Savulaik, pēc KWG ceturrtās redakcijas stāšanās spēkā ar 30.06.1993. Vācijas bankām jau bija jāpielāgo to saistības nodrošinošais kapitāls jaunām prasībām.

4. ĪPAŠUMA NODOŠANAS IETEKME UZ LBB NODROŠINĀJUMU AR PAŠU KAPITĀLU

- (26) Saskaņā ar Vācijas apgalvojumiem jaunie tiesību akti nebija izšķirošais faktors, kas noteica WBK nodošanu LBB, jo bija skaidri redzams, ka LBB pašu kapitāls spēj izpildīt jaunās prasības arī bez WBK peļņas rezervju palīdzības. Tomēr deviņdesmito gadu sākumā – galvenokārt Berlīnē – visi cerēja uz ekonomisko izaugsmi, ko nesīs Vācijas atkalapvienošanās un kas pavērs jaunas darījumu izvēršanas perspektīvas arī finansu sektorā. Tomēr, ja bankas vēlējās būtiski palielināt savu darījumu apjomu, tām – it īpaši, jaunās Maksātspējas direktīvas kontekstā – bija nepieciešama lielāka kapitāla bāze. WBK nodošanas rezultātā LBB ieguva krietni spēcīgāku kapitāla bāzi saviem komerciāliem, uz konkurenci orientētajiem kredītu darījumiem, kas ļāva tai ievērojami paplašināt darbību.

- (27) Par IBB mērķa rezervju izmantošanu LBB maksāja vai maksā vidēji 0,25 %⁽¹²⁾, tomēr atlīdzība tiek maksāta tikai par faktiski izmantoto summu. Maksājumi tiek veikti nevis Berlīnes pavalstij, bet gan IBB. Šeit jāņem vērā, ka tā IBB mērķa rezervju daļa, kas ir izmantojama kā saistības nosedzošā pašu līdzekļu bāze, ievērojami pārsniedza faktiski izmantotās summas. Turklāt, to izmantošana tika uzsākta tikai 1995. gadā.

III. PROCEDŪRAS UZSĀKŠANAS PAMATOJUMS

- (28) Pārbaudes pamatā bija tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības princips. Saskaņā ar to tikai fakts, ka uzņēmums ir valsts īpašumā un tajā tiek iepludināti valsts līdzekļi, vēl nav uzskatāms par valsts piešķirtu atbalstu. Tikai tad, ja šādam uzņēmumam līdzekļi tiek piešķirti ar nosacījumiem, kādi tam normālos tirgus apstākļos netiktu nodrošināti, ir uzskatāms, ka ar valsts līdzekļu iepludināšanu šis uzņēmums saņem atbalstu.

- (29) Tādēļ Komisija uzskatīja, ka šajā gadījumā ir jāpārbauda, vai Berlīnes pavalsts ir nodevusi šos līdzekļus uzņēmuma rīcībā ar tādiem nosacījumiem, kuriem, investējot līdzekļus kādā privātā uzņēmumā, būtu piekritis arī jebkurš privāts investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem. No kapitāla daļu īpašnieka viedokļa līdzekļu investēšana īpaši neakceptējama ir tad, ja viņš pārredzamā perspektīvā par savām investīcijām nevar sagaidīt atbilstošus procentus.

- (30) Komisija izklāstīja, ka vidējo procentu likmi 0,25 % par attiecīgo izmantoto summu nevar uzskatīt par atbilstošu atlīdzību pavalstij, jo jau 1992. gadā ilgtermiņa bezriskā likme (federālajiem aizņēmumiem ar 10 gadu termiņu) bija vismaz 7 %. Turklāt, Komisija norādīja, ka atlīdzība netiek maksāta tieši pavalstij, bet gan IBB, kas ir LBB nodaļa – neskatoties uz to, ka tā ir sabiedrisko tiesību institūcija bez patstāvīgas tiesībspējas un darbojas kā organizatoriski un ekonomiski neatkarīga pavalsts centrālā veicināšanas institūcija LBB ietvaros. Turklāt, cik zināms, konkrētās, izmantotās summas un mērķa rezervju daļas esot ievērojami mazākas nekā summas, ko LBB varēja izmantot kā saistības nodrošinošo pašu kapitāla bāzi. Jo tieši palielinātā pašu kapitāla bāze deva LBB iespējas paaugstināt savas kredītu kapacitātes un tādējādi izvērst darbību plašumā.

- (31) Pagaidu novērtējuma ietvaros Komisija konstatēja, ka informācija par konkrēto saistību nosegšanai izmantojamā IBB kapitāla apmēru, faktiski izmantotajām summām un atlīdzību ir nepilnīga vai nav iesniegta vispār, tādēļ sākotnēji

⁽¹⁰⁾ OV L 386; 30.12.1989., 14. lpp.; aizstāta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2000/12/EK (OV L 126; 26.5.2000., 1. lpp.).

⁽¹¹⁾ OV L 124; 5.5.1989., 16. lpp.; aizstāta ar Direktīvu 2000/12/EK.

⁽¹²⁾ Acīmredzot 0,25 % pirms nodokļiem un 0,11 % pēc nodokļiem saskaņā ar piezīmi atbilstošajā tabulā, kas iesniegta par laikposmu no 1995. līdz 1998. gadam; taču bez paskaidrojumiem, par kādiem nodokļiem ir runa.

pieņēma, ka rīcībā nodoto un izmantojamo līdzekļu pagaidu vērtība ir "tieši 2 miljardi DEM".

(32) Tomēr Komisija atzina, ka LBB mērķa rezerves nerada likviditāti, jo kā IBB mērķa rezerves norādītās WBK peļņas rezerves saskaņā ar 1992. gada 25. novembra Likumu par IBB izveidošanu, nemazinot to saistības nosedzošā pašu kapitāla funkcijas KWG izpratnē, prioritāri ir izmantojamas IBB veicināšanas uzdevumu finansēšanai un LBB nevar tiešā veidā izmantot saņemtos līdzekļus savu kredītu darījumu finansēšanai. Tādēļ, lai faktiski varētu paplašināt komercdarbību, LBB ir jāveic pilnīga kredītu papildapjoma refinansēšana kapitāla tirgū, līdz ar ko zemes nevar pretendēt uz tādiem pašiem procentiem kā likvida kapitāla investētājs.

(33) Sakarā ar atlīdzības aprēķinu, pamatojoties uz tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības principu, Komisija paziņoja, ka tā aplūkojamā gadījuma īpašo apstākļu dēļ šajā stadijā esot nolēmusi pielietot lēmumā 2000/392/EK izskaidrotās metodes.

(34) Atbilstoši šai metodei atlīdzība par kapitālu, kas ir izmantojams konkurences darījumu noseģšanai, tiek aprēķināta, vadoties pēc normālas, tirgus apstākļiem atbilstošas pielietotas atlīdzības par parastām, likvidām pamatkapitāla investīcijām. Uz šīs bāzes tiek noteikts uzcenojums vai atlaide (pirms investora nodokļu nomaksas), ko prasa aktuālā pasākuma specifiskās īpatnības. Lai ņemtu vērā likviditātes trūkumus, kas piemīt šīm nelikvidajām pamatkapitāla investīcijām, Turklāt ir jāatvelk arī neto refinansēšanas izmaksas (bruto refinansēšanas izmaksas mīnus nodokļi, it īpaši, uzņēmumu nodoklis).

(35) Vācija paskaidroja, ka gan pirms, gan pēc īpašuma nodošanas LBB bija procentu ziņā spēcīgs uzņēmums un ka pašu kapitāla procenti esot bijuši 5,37 % 1991. gadā, 13,5 % 1992. gadā un 30,83 % 1993. gadā. Šai sakarībā Komisija piezīmēja, ka neesot ticis izskaidrots, uz kāda pamata šāds aprēķins ir veikts. Bez papildu informācijas nebija iespējama šī argumenta pārbaude, lai noskaidrotu, ka pasākumam tiešām nepiemīt atbalsta raksturs, kā to apgalvoja Vācija. Vācijas iestādes apgalvoja arī to, ka Berlīnes pavalsts, pārdodot slēpto līdzdalību BGB 1994. gadā un pretenzijas uz peļņas daļu 1998. gadā (neviens no gadījumiem neiekļauj IBB), ir saņēmusi atbilstošu atlīdzību par saistību noseģšanas funkcijām, kas piemīt IBB kapitālam no uzraudzības normu viedokļa. Taču arī par trūka sīkākas informācijas un datu.

(36) Kopsavilkumā Komisija konstatēja, ka pietrūkst svarīgu datu, lai atbilstoši un pietiekami detalizēti novērtētu līdzekļu iepludināšanu. Tādēļ savā lēmumā par formālās pārbaudes procedūras uzsākšanu tā lūdza Vāciju sniegt trūkstāšo informāciju, piemēram, kā pilnīgu pārskatu par visiem rīcībā nodotajiem līdzekļiem, to daļu, kas ir izmantojama kā saistības nosedzošais LBB pašu kapitāls,

izmantotajām summām, kā arī atlīdzību, tās pamatojumu, LBB pašu kapitāla procentu aprēķina bāzi, un iesniegt aktualizētus skaitļus un visu to faktoru uzskaitījumu, kas pēc Vācijas domām varētu nodrošināt tirgum atbilstošus procentus.

(37) Pamatojoties uz tās rīcībā esošajiem faktiem, Komisija tomēr izteica nopietnas šaubas par to, vai Berlīnes pavalsts par veselu 2 miljardu DEM ieguldīšanu, kas acīmredzot gandrīz pilnībā bija LBB rīcībā kā saistības nosedzošā kapitāla bāze un tādējādi uzlaboja tās pozīcijas salīdzinājumā ar konkurentiem, ir saņēmusi tirgum atbilstošu atlīdzību/procentus. Komisija nonāca pie pagaidu secinājuma, ka ir eventuāli notikusi vai sagaidāma konkurences sagrozīšana un – sakarā ar arvien pieaugošo finanšu pakalpojumu tirgus integrāciju – arī ietekme uz tirdzniecību starp dalībvalstīm. Līdz ar to pasākums, visticamāk, bija atzīstams par valsts piešķirtu atbalstu EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē. Ņemot vērā faktu, ka neviens no EK Līguma 87. panta 2. un 3. punktā paredzētajiem izņēmuma nosacījumiem šajā situācijā nav piemērojams, Komisija pieņēma, ka atbalsta piešķiršanas fakta apstiprināšanās gadījumā tas ir uzskatāms par nesaderīgu ar kopējo tirgu.

(38) Sakarā ar to, ka ne Vācija, ne citas juridiskās vai fiziskās personas ir informējušas par to, ka LBB sniedz vispārējo sabiedrisko interešu nozīmes pakalpojumus EK Līguma 86. panta 2. daļas izpratnē, Komisijai nebija iemesla secināt, ka atbalsta pasākumi būtu akceptējami saskaņā ar EK Līguma 86. panta 2. daļas nosacījumiem. Komisija pieņēma, ka šis punkts nav pielietojams, lai pieņemtu galīgo lēmumu par aplūkojamiem pasākumiem, ja vien šie lietas apstākļi nemainīsies.

(39) Tālāk Komisija paskaidroja, ka tā sava pagaidu novērtējuma ietvaros un saskaņā ar Padomes 1999. gada 22. marta Regulas (EK) Nr. 659/1999, ar ko nosaka sīki izstrādātus noteikumus EK līguma 93. panta piemērošanai⁽¹³⁾, 1. panta b) apakšpunktu pieņem, ka ir īstenots pasākums tiks uzskatīts par atbalstu, tad tas ir jauns un pirms tam nepastāvējis atbalsts. Šai sakarībā Komisija norādīja uz augšminētās Regulas 15. panta 2. daļu un vērš uzmanību uz to, ka noilguma termiņš ir pārtraukts ar lēmumā par procedūras uzsākšanu aprakstītajiem pasākumiem, piemēram, Komisijas 1993. gada 12. janvāra, 2003. gada 10. novembra, 1993. gada 13. decembra un 1999. gada 1. septembra paziņojumiem, pašu šeit pieminēto lēmumu par procedūras uzsākšanu, kā arī lēmumu par procedūras uzsākšanu un galīgo lēmumu 2000/392/EK *WestLB* gadījumā. Tā kā potenciālais atbalsts netika pieteikts un kopš tā īstenošanas joprojām ir spēkā, Komisija konstatē arī to, ka lēmums par procedūras uzsākšanu neatceļ EK Līguma 88. panta 3. punkta 3. teikuma nosacījumus par Vācijas pienākumu neīstenot pasākumu līdz Komisijas galīgā lēmuma pieņemšanai.

⁽¹³⁾ OV L 83; 27. 3. 1999., grozījumi izdarīti ar 2003. gada Pievienošanās aktu.

IV. VĀCIJAS NOSTĀJA

- (40) Vispirms Vācija izklāstīja iemeslus, dēļ kuriem tika *LBB* tika nodota toreizējā *WBK* (pēc tam *IBB*) un paskaidroja, ka zemes mērķis savulaik bija saistīts ar “spēcīga banku koncerna” izveidošanu, kas šķita vēlams risinājums gan apvienotajām kredītiestādēm, gan Berlīnes pavalstij kā īpašnieci un tās banku pozīcijām. Tā ietvaros Vācija atkārtoti uzsvēra, ka kapitāla kvotu nodrošināšana saskaņā ar jaunajiem maksāspējas tiesību aktiem *LBB* – atšķirībā no *WestLB* gadījuma – neesot bijis izšķirošais īpašuma nodošanas faktors, ko apliecināja arī tas, ka līdz 1995. gada beigām *LBB* neizmantoja saistības nosedzošo *IBB* (agrākās *WBK*) pašu kapitālu.
- (41) Vācija apstiprināja, ka no banku uzraudzības viedokļa 1992. gada 31. decembrī noteiktais *LBB* saistības nosedzošais pašu kapitāls bija 1,902714 miljardi DEM atbilst īpašuma nodošanas rezultātā notikušajam palielinājumam. No minētās summas 187,5 miljoni DEM bija *LBB* pamatkapitāla palielinājums⁽¹⁴⁾ un 1,715214 miljardi DEM – *WBK* peļņas rezerves, neņemot vērā aktuālā gada rezultātu 190,586 miljonu DEM apmērā. Pēc 1992. gada 31. decembra, respektīvi, sākot ar 1993. gada 1. janvāri, visa *WBK* kompetence tika nodota *IBB*, kas savukārt tika iekļauta *LBB*. Nodotais kapitāls mērķa rezerves pēc 1992. gada 31. decembra, respektīvi, sākot ar 1993. gada 1. janvāri, bija *LBB* rīcībā kā saistības nosedzošais pamatkapitāls.
- (42) Saskaņā ar Vācijas apgalvojumiem turpmākajos gados *IBB* mērķa rezervju apjoms nepārtraukti palielinājās. Tomēr *IBB* mērķa rezerves neesot pilnā apmērā bijušas *LBB* rīcībā, jo katru gadu daļa no tām bija nepieciešama *IBB* veicināšanas darījumu nosegšanai. Vācija iesniedza precīzus datus par laikposmu no 1993. līdz 2003. gadam, kas ir apkopoti 149. rindkopas tabulā.
- (43) Atdalot *IBB* no *LBB*, 2004. gada 1. septembrī mērķa rezerves tika nodotas atpakaļ Berlīnes pavalstij, turklāt no šīm mērķa rezervēm apmēram 1,1 miljardu EUR zemes ieguldīja *LBB* kā savu slēptu līdzdalību.
- (44) Savulaik iekļautais *IBB* pamatkapitāls 187,5 miljonu DEM apmērā palika *LBB* pamatkapitālā. Savukārt *LBB* 1994. gadā (75,01 % daļu) un 1998. gadā (24,99 % daļu) esot pārdota *BGB*.
- (45) Vācija papildināja arī pārējos datus. Piemēram, tā atkārtoti paskaidroja, ka tikai daļa no mērķa rezervēm ir faktiski izmantota saistību nosegšanai. Saskaņā ar šiem paskaidrojumiem attiecīgā summa kopš saistību seguma funkciju daļējās izmantošanas sākuma 1995. gada decembrī ir svārstījies robežās no apmēram 212 miljoniem DEM 1995. gadā līdz vismaz [...] (*) miljardiem DEM pēdējos gados. Atlīdzība, kas tikai par izmantotajām summām kopš

1995. gada decembra ir maksāta *IBB* (robežās no vismaz 1 miliona DEM par 1995./1996. gadu līdz [...] miljoniem DEM par 2001. gadu), tika aprēķināta reizi mēnesī, par pamatu ņemot bāzes procentu likmi, kas aplūkojamajā laikposmā svārstījās robežās starp 0,2 % (1998. gadā) un 0,35 % (1996. gadā). Vācijas norādītās precīzās summas ir atspoguļotas 147. rindkopas tabulā.

- (46) Kā pamatojumu atlīdzības noteikšanai par eventuālo *IBB* mērķa rezervju izmantošanu Vācija iesniedza 1993. gada jūnija valdes lēmumu. Tajā bija minēts, ka “...*Investitionsbank Berlin* šis pašu kapitāla apgrūtinājums (izmantošana) esot jāatlīdzina tādā apmērā, kāds būtu nepieciešams, lai piesaistītu otrā ranga saistību nosegšanas kapitālu”. 1995. gadā šis lēmums tika konkretizēts, nosakot, ka atlīdzība ir jāpielīdzina otrā ranga piemaksai. Kā pamatojums tika minēts tas, ka *LBB* varētu kā alternatīvu izmantot otrā ranga līdzekļu piesaistīšanu tirgū, kas *LBB* pilnā apjomā pildītu ne tikai saistību nosegšanas funkciju, bet arī peļņas funkciju.
- (47) Tomēr sakarā ar to, ka *IBB* mērķa rezerves pildot tikai saistību nosegšanas funkciju, starpība starp procentu likmi par normāla ārējā kapitāla piesaistīšanu, kam nepiemīt šāda saistību nosegšanas funkcija, un kapitālu, kam saistību seguma funkcija piemīt, ir jānosaka kā “cena” par iegādāto lietošanas funkciju. Šis uzcenojums tika aprēķināts, vadoties pēc bāzes punktiem salīdzinājumā ar *LIBOR* (*London Interbank Offered Rate*), uz otrā ranga aizņēmumu iekšējo nosacījumu vai ārējo tirgus datu bāzes. Aprēķina pamatojums un statistikas dati pievienoti pielikumā.
- (48) Lēmumu par atlīdzības noteikšanu tikai par izmantoto *IBB* mērķa rezervju daļu Vācija pamato arī ar to, ka mērķa rezerves prioritāri bija *IBB* rīcībā un ka gadījumā, ja tās būtu nepietiekamas, *LBB* būtu pirmā, kam vajadzētu samazināt savus riska aktīvus vai iegādāties tirgū otrā ranga līdzekļus. Berlīnes pavalstij kā īpašnieci esot tiesības jebkurā brīdī paņemt mērķa rezerves atpakaļ.
- (49) Šai sakarībā Vācija izklāstīja arī to, ka *IBB* mērķa rezervju likviditāte kopumā esot piesaistīta pastāvošajiem *IBB* darījumiem un pēc finansējuma rakstura neesot *LBB* rīcībā. *IBB* pašai esot ar saviem pašu līdzekļiem jānodrošina tās izsniegtie kredīti un jāizmanto šim nolūkam mērķa rezerves. Vācija paskaidroja, ka *WBK* īpašums šo īpatnību dēļ nav pielīdzināms brīvi apgrozāmam finanšu ieguldījumam un tādēļ runa var būt tikai par saistību nosegšanas un līdz ar to – darījumu izvēršanas funkcijām.
- (50) Tas, vai atlīdzība tiek maksāta pavalstij vai *IBB*, šeit neesot no svara, jo zemes gan kā *IBB*, gan *LBB* kapitāla daļu turētāja labumu gūst jebkurā gadījumā – vai nu no *LBB* vērtības pieauguma un peļņas sadales, vai līdzekļu pieplūduma pavalstij piekrītošajās *IBB* mērķa rezervēs.

⁽¹⁴⁾ Kopš tā laika šī summa vairs netiek ierēķināta *IBB* īpašuma apritē.

(*) Konfidenciāla informācija; turpmāk [...].

- (51) Taču, neņemot vērā šādu interpretāciju par tiešām rīkošanās iespējām, Vācija principiāli pārstāvēja uzskatu, ka lēmums par investīciju izdarīšanu neesot atkarīgs vispār vai tikai no tā, ka “saskaņā ar tiesu praksi ...investors, kam nepieder attiecīgajā uzņēmumā daļas vērā ņemamā apjomā un kas nevēlas arī tās iegūt, bet ir ieinteresēts tikai pakāpeniskā procentu saņemšanā par savām investīcijām, atšķiras no investoriem ar ilgtermiņa orientāciju, piemēram, holdinga sabiedrībām”. Pēdējās vadoties no ilgtermiņa rentabilitātes prognozēm būtu ņemtas vērā arī stratēģiskie apsvērumi.
- (52) Pavalsts kā LBB vienīgā īpašniece investīciju izdarīšanas brīdī esot rīkojusies tā, lai pilnībā un tiešā veidā gūtu labumu no WBK iekļaušanas rezultātā sagaidāmās LBB vērtības palielināšanās. Ja piemēro tādu pārbaudes mērauklu kā Komisijas lēmumā 2000/392/EK⁽¹⁵⁾, “jāuzskata, ka investoram, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, nevar būt pieņemams kāds finanšu pasākums, ja uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir tāds, ka atbilstošā termiņā normāli procenti (dividenžu vai vērtības palielinājuma formā) nav sagaidāmi.” Šeit visu nosakot sagaidāmie peļņas procenti investīciju izdarīšanas brīdī.
- (53) Kā Vācija vispirms paskaidroja, LBB pašu kapitāla procenti 1992. gadā esot sasnieguši 13,5 % un 1993. gadā – 30,83 %. Šie skaitļi, kas tika paziņoti jau 1999. gadā, esot aprēķināti no attiecības “rezultāts pirms (peļņas) nodokļiem”/bilancē norādītais pašu kapitāls tā paša gada sākumā”. Tomēr Vācija, norādot šos skaitļus, nebija ieskaitījusi LBB pašu kapitālā kopš 1993. gada tās rīcībā nodotās IBB mērķa rezerves. Pēc Komisijas pieprasījuma tas tika izlabots, kad tika paziņota virkne rādītāju par ilgāku laikposmu. Saskaņā ar šiem rādītājiem laikā no 1985. līdz 1992. gadam vidējie procenti no pašu kapitāla bija 13 %.
- (54) Vācija paskaidroja, ka šie rādītāji mainās tādā vērtību diapazonā, kāds atbilst Vācijas privāto banku darbības rezultātiem aktuālajā laikposmā. Tomēr sākumā pietrūka no metodikas viedokļa pielīdzināmu datu par citām bankām. Vēlāk Vācija iesniedza pati savus aprēķinus, kas bija veikti uz 35 Vācijas banku publiski pieejamo peļņas un zaudējumu aprēķinu bāzes⁽¹⁶⁾. Saskaņā ar tiem, rēķinot pēc attiecības “rezultāts pirms (peļņas) nodokļiem”/bilancē norādītais pašu kapitāls tā paša gada sākumā”, minētajām bankām 1992. gadā vidējie pašu kapitāla procenti bija 11 % apmērā, un laikposmā no 1988. līdz 1992. gadam vidējā vērtība bija gandrīz 13 %.
- (55) Tālāk Vācija skaidroja, ka no uzņēmējdarbības ekonomikas viedokļa lēmuma pieņemšanā par investīciju izdarīšanu noteicošās esot peļņas izredzes un ka bankai tās visdrīzāk var konstatēt, vadoties pēc parastās komercdarbības rezultātiem vai darbības rezultātu attiecības pret bilancē norādīto pašu kapitālu, jo tā ir iespējams ņemt vērā ārkārtas ienākumus un izdevumus. Piemēram, LBB laikā no 1990. līdz 1992. gadam esot bijusi pakļauta ārkārtas ietekmei, ko galvenokārt radīja Sparkasse Ost integrācija un arī ar to saistītā vecuma pensijas nodrošinājuma izveide, turklāt vienlaikus bija jāmaksā izpirkuma summa par izstāšanos *Versorgungsanstalt des Bundes und der Länder*, kā arī riska profilakse par kādreizējās Sparkasse Ost vispārējiem bankas darbības riskiem.
- (56) Attiecībā uz metodes ziņā salīdzināmu citu banku pašu kapitāla procentu rādītāju iegūšanu par to pašu laikposmu, Vācija paskaidroja, ka tikai kopš 1993. gada esot spēkā prasība ārkārtas rezultātus un parastās komercdarbības rezultātus peļņas un zaudējumu aprēķinā norādīti, it īpaši, kas neesot salīdzināms ar 1993. gadā izmantoto metodiku, jo līdz tam ārkārtas ieņēmumi un izdevumi – līdzās citiem posteņiem – tika apkopoti pozīcijā “citi ieņēmumi/izdevumi” un tādēļ nav precīzi identificējami. Par laikposmu pirms tam Vācija iesniedza pati savus aprēķinus. Arī turpmākā procedūras gaitā Vācija izdarīja korekcijas vai papildinājumus LBB pašu kapitāla procentu aprēķināšanas metodēs, lai kopumā padarītu LBB skaitliskos rādītājus salīdzināmus ar *Bundesbank* apkopotajiem, oficiālajiem Vācijas banku datiem. Saskaņā ar Vācijas apgalvojumiem tas tomēr neko nemainīja principiālajā novērtējumā, ka LBB pašu kapitāla procenti iekļāvās banku nozares vidējos rādītājos.
- (57) Pēc Vācijas domām, visi skaitļi apstiprina, ka LBB līdzekļu iepludināšanas brīdī bija peļņas ziņā spēcīgs uzņēmums. Berlīnes pavalsts esot vienīgā kapitāla īpašniece, kas vienīgā gūstot visu labumu no bankas panākumiem – vienalga, vai tas notiek peļņas sadales vai vērtības palielinājuma formā. Tādēļ pavalstij nevajadzēja dalīties sagaidāmajā procentu pieaugumā ar citiem daļu īpašniekiem, un it kā “koncerna iekšējā” pārvietošana no tirgus ekonomikas principiem atbilstošas investora rīcības viedokļa esot saprātīgs risinājums. Tāpēc tas, vai un kādā apmērā LBB ir maksājusi atlīdzību par iepludinātajiem līdzekļiem, neesot kritērijs, lai izšķirtu tīri ekonomiskās dabas jautājumu par līdzekļu pārvietošanu.
- (58) Komisija esot viennozīmīgi apstiprinājusi šo novērtējuma mērauklu savā lēmumā 2000/392/EK: “Tādēļ līdzeklis, ar kādu nodrošināt atbilstošus ieņēmumus no rīcībā nodotā kapitāla, būtu proporcionāli palielināt pavalsts līdzdalību *WestLB*, ja bankas kopējā rentabilitāte atbilst normāliem procentiem, ko no saviem ieguldījumiem cerētu saņemt

⁽¹⁵⁾ Skat. 2. atsauci, 162. rindu.

⁽¹⁶⁾ Peļņas un zaudējumu aprēķins, publicēts *Hoppenstedt* uzņēmumu datu bāzē; no 35 izvēlētajām bankām 4 bija lielas privātas bankas, 5 – citas privātas bankas, 17 – sabiedrisko tiesību institūcijas, 2 – kooperatīvās bankas un 7 – hipotēku bankas.

investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Līdz ar to atkrīst jautājums par to, vai atbilstība 0,6 % ir atbilstoša, tomēr pavalsts neizvēlējās šādu rīcības veidu ⁽¹⁷⁾.”

(59) Turklāt, Vācija šajā sakarā paskaidroja, ka LBB vērtības palielinājums ar WBK īpašuma palīdzību pēc LBB iekļaušanas BGB ir nonācis pie pavalsts. 1994. un 1998. gadā trīs etapos veiktā LBB ekonomiskā īpašuma nodošana BGB 100 % apmērā esot notikusi, balstoties uz dažādu ekonomikas ekspertu un kādas investīciju bankas slēdzieniem, kas attiecās uz zemes ieguldītās slēptās līdzdalības vērtības saglabāšanos un ekvivalentu – nodoto BGB akciju, tai skaitā attiecībā pret citiem akcionāriem – atbilstību tirgum. Vācija iesniedza atbilstošus fragmentus no minētajiem slēdzieniem un ar tiem saistītās sarakstes ar ekonomikas ekspertiem. Tie liecināja, ka LBB vērtība 1993. gadā ir novērtēta veselu 3,5 miljardu DEM apmērā (neskaitot pašu IBB, bet ieskaitot mērķa rezervju palielināto LBB pamatkapitāla kvotu), un uz 1997. gada 31. decembri vēl kāds eksperts to ir novērtējis par nepilniem 6 miljardiem DEM.

(60) Starp citu, Vācija pārstāvēja uzskatu, ka lēmumā 2000/392/EK pielietotā metode esot kļūdaina, jo tā balstās uz salīdzināmību ar likvidām, parastām pamatkapitāla investīcijām. Šāds princips neatbilstot aplūkojamās transakcijas īpatnībām. Pareizi būtu bijis jau sākotnējo vērtību orientēt uz salīdzināmiem pašu kapitāla instrumentiem. Taču, kā Komisija esot norādījusi jau *WestLB* gadījumā, tas varētu būt grūti; tomēr šīs grūtības nav novēršamas, pamatojoties pilnīgi nepiemērotu pašu kapitāla instrumentu, kas tiek izmantots kā “aplīnku ceļš”.

(61) Turklāt, nav pareizi par novērtējuma mērauklu izmantot vidējo procentu lielumu. Tikai procenti, kas ir mazāki par tā diapazona zemāko robežu, kas ir investora rīcībā lēmuma pieņemšanai, vairs neesot pieņemami arī privātam investoram. Visbeidzot, nepareizi ir arī atskaitīt neto refinansēšanas izmaksas, nevis pilnās refinansēšanas izmaksas. Eventuāli nodokļu ietaupījumi, kas rodas uzņēmumam, no investora viedokļa nav svarīgi. Arī vēl kāds kontroles apsvēruma parāda, ka šāds princips neesot akceptējams, jo nelikvīda kapitāla nodošanas gadījumā investors joprojām varētu izmantot kapitālam piemērotās peļņas funkcijas, jo viņš to varot ieguldīt vēlreiz un saņemt vismaz bezrisku procentus, respektīvi, “divkārsu” peļņu.

(62) Vācija pārstāvēja arī uzskatu, ka Komisija sakarā ar termiņa notecējumu (Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. panta 1. punkts) neesot bijusi pilnvarota pieprasīt atpakaļ eventuālo atbalstu. Pamata lēmums attiecībā uz WBK nodošanu esot pieņemts jau 1992. gada 16. jūnijā, respektīvi, vairāk kā desmit gadus pirms procedūras uzsākšanas, par kuru paziņots 2002. gada 4. jūlijā. Tajā esot aplūkots principiālais nodoms zemes

līdzdalību bankās apvienot ar WBK vienā holdinga sabiedrībā (vēlākā BGB), ar nosacījumu, ka tiks nodrošināta WBK riska darījumu turpināšana, suverēno uzdevumu izpilde un brīvība no nodokļiem. Lēmums kopš tā laika esot bijis publiski zināms, un Komisija 1999. gadā tikusi informēta par lēmuma pieņemšanas datumu.

(63) Komisija vairākos lēmumos jau ir novērtējusi par atbalsta īstenošanas brīdi augšminētā nodoma deklarāciju – kaut arī ar zināmiem nosacījumiem. Piemēram, tā to Komisija esot novērtējusi arī savā lēmumā par sanācijas atbalsta piešķiršanu BGB ⁽¹⁸⁾, kaut arī aktuālajam 2002. gada 22. maija lēmumam vēl bija jāsaņem deputātu padomes un Komisijas akcepts.

(64) Vēl, pēc Vācijas domām, neesot bijis pārtraukts termiņš saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. panta 2. daļas otro teikumu. Tas paredz, ka termiņu var pārtraukt tikai Komisijas īstenoti pasākumi. Tas esot noticis tikai ar 2002. gada 4. jūlija vēstuli par procedūras uzsākšanu, nevis vienkārši ar uzaicinājumiem sniegt informāciju, kas nesot uzskatāmi par Komisijas vai kāda tās pilnvarotā locekļa īstenotiem pasākumiem. Šeit esot jāņem vērā arī, ka noilguma termiņš kalpo juridiskai drošībai, un, proti, ne tikai juridiskajai drošībai Komisijas un dalībvalstu attiecībās, bet arī atbalsta saņēmēja juridiskajai drošībai. Tā kā Vācija tikai procedūras uzsākšanas laikā pirmoreiz saņēmusi uzaicinājumu vienu vēstules kopiju nodot arī atbalsta saņēmējam, kas tika izdarīts 2002. gada 9. jūlijā, noilguma termiņa pārtraukums varēja iestāties tikai ar šo brīdi. Sakarā ar to, ka aplūkojamais pasākums, kas jāpakļauj atbalsta piešķiršanas kontrolei, ir 1992. gada 16. jūnija lēmums, tad, ja tas vispār būtu uzskatāms par atbalsta pasākumu, tad tikai par esošu atbalstu saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. panta 3. daļu.

V. CITU IEINTERESĒTO PUŠU VIEDOKLIS

(65) Pēc lēmuma par procedūras publicēšanas uzsākšanu Oficiālajā Vēstnesī ⁽¹⁹⁾ Komisija oktobrī saņēma *Berliner Volksbank* (BV) viedokli un novembrī – *Bundesverband der deutscher Banken* jeb BdB viedokli.

(66) BV pārstāvēja uzskatu, ka WBK nodošana ir uzskatāma par atbalsta pasākumu, jo kapitāla līdzekļi tiek nodoti bankas rīcībā ar tādiem nosacījumiem, kādiem nepiekrīstu investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Maksājumus LBB ir veikusi IBB, kas pati darbojās kā LBB nodaļa; Turklāt, atrunāta procentu likme 0,25 % esot krietni zemāka par tirgū parastajām likmēm, ko apliecinātu, piemēram, lēmumi 2000/392/EK (*WestLB*), kā arī 95/547/EK ⁽²⁰⁾ un 98/490/EK ⁽²¹⁾ (*Crédit Lyonnais*), kuros par pamatu ņemti sagaidāmie pašu kapitāla ieņēmumi vismaz 12 % apmērā. Šāds atbalsts novedot pie ļoti būtiskiem

⁽¹⁸⁾ NN 53/2001; Komisijas 2001. gada 25. jūlija lēmums.

⁽¹⁹⁾ Skat. 1. atsauci.

⁽²⁰⁾ OV L 308; 21.12.1995., 92. lpp.

⁽²¹⁾ OV L 221; 8.8.1998., 28. lpp.

⁽¹⁷⁾ Skat. 3. atsauci, 182. rindu.

konkurences sagrozījumiem Kopienā, kam ir it īpaši spēcīga ietekme uz konkurences situāciju Berlīnē, kur BGB un tai skaitā arī LBB ir tirgus līderis privāto klientu un uzņēmumu apkalpošanas jomā (ieskaitot *Berliner Bank* un *Berliner Sparkasse*). Turpretī BV esot mazs konkurents, kura tirgus daļa ir tikai 5-7 %, tādēļ tas cietis no piešķirtā atbalsta sekām īpaši smagi. Paustais viedoklis noslēdzas ar Komisijai adresētu lūgumu ar lēmuma starpniecību pieprasīt atbalsta atmaksāšanu.

(67) *BdB* sākumā paskaidroja, ka aplūkojamā procedūra esot tikai daļa no Komisijas veiktās kompleksās izmeklēšanas, kas attiecas uz pavalstu dzīvokļu celtniecības veicināšanas institūciju nodošanu pavalstu bankām, kas nodarbojas ar konkurences darījumiem. Pretēji Vācijas apgalvojumiem, arī LBB gadījumā izšķirošas esot Maksāspējas direktīvā noteiktās stingrākās prasības attiecībā uz pašu kapitālu. Par šādu motivāciju liecinot jau pats īpašuma nodošanas brīdis, kā arī toreizēja kompetentā senatora izteikumi, kuros arī esot pieminēti tolaik sagaidāmie stingrākie Eiropas tiesību akti kapitāla jomā. Tāpēc no atbalstu regulējošo tiesību viedokļa nepastāvēt nekāda relevanta atšķirība starp šeit aplūkoto WBK nodošanu LBB un *WfA* nodošanu *WestLB*, kas nozīmē, ka arī šeit ir piemērojamas Komisijas lēmumā 2000/392/EK minētās metodes.

(68) Tālāk *BdB* piezīmēja, ka šeit runa nav tikai par mērķa rezervēm, bet arī par WBK kapitāla nodošanu 187,5 miljonu DEM apmērā, kas esot pievienots LBB parakstītajam kapitālam un radot naudai pielīdzināmas priekšrocības, jo ietekmējot reitingu un ārējā kapitāla piesaistīšanas nosacījumus. Taču ievērojami lielāka nozīme esot no banku uzraudzības viedokļa atzītajai pamatkapitāla palielināšanai, kas ir kopumā saistīta ar minēto īpašuma nodošanu. Tā kā tas, neskatoties uz prioritāro mērķa rezervju izmantošanu veicināšanas uzdevumiem, pilnībā esot bijis bankas rīcībā kā saistības nosedzošais kapitāls, mērķa piesaistei neesot izšķirošas nozīmes. Izšķirošas esot ekonomiskās priekšrocības, ko nodrošina darījumu izvēršanas funkcija, it īpaši tādēļ, ka tieši pamatkapitālam piemīt ļoti spēcīgs sviras efekts (12,5 reizes lielākas kredītu izsniegšanas iespējas aktīviem ar riska svērumu 100 %, piemēram, uzņēmumu kredītiem; 25 reizes lielākas kredītu izsniegšanas iespējas aktīviem ar riska svērumu 50 %, piemēram, kredītiem sabiedriskām institūcijām). Neskaitot papildu kapitālu, ar pamatkapitālu (hipotētiski) 1 miljarda EUR apmērā un riska svērumu 50 % varēja tikt izsniegti par 50 miljardus EUR lieli kredīti.

(69) Saistībā ar tirgum atbilstošas atbildības aprēķināšanu *BdB* norādīja uz Lēmumā 2000/392/EK pieminēto, praksē pārbaudīto Komisijas metodiku un tajā izmantoto tirgum

atbilstošu procentu etalonu 12 % apmērā, kā arī otrajā etapā veikto piemaksas un atlaides aprēķinu transakcijas specifisko īpašību dēļ. Katrā gadījumā, par tirgum atbilstošu atbildību nevar uzskatīt ne IBB maksātos 0,25 %, ne slēptās līdzdalības un peļņas daļas tiesību pārdošanu BGB 1994. un 1998. gadā.

(70) Pirmkārt, samaksa tikai par izmantoto daļu nav pamatots risinājums, otrkārt, IBB ietilpst LBB, kā rezultātā iznāk, ka LBB it kā veic samaksu pati sev, nevis pavalstij. Turklāt, nav pārliecinošs Vācijas arguments, ka mērķa rezervju saistību nosegšanas funkcija ir tikusi atbilstoši kompensēta 1994. gadā, izveidojot neraksturīgi slēptu BGB līdzdalību LBB, jo būtiska lietišķā informācija dati par vērtībām un summām neesot pieejama un principiālā viedokļa reducēšana līdz atbalsta piešķirējam esot aplama. No atbalstu regulējošo tiesību viedokļa ir svarīga WBK nodošana LBB pēc 1992. gada 31. decembra, ar to saistītās priekšrocības, ko ieguva LBB un no tām izrietošie konkurences sagrozījumi, nevis tas, vai pēc tam ir nokārtots ar atbalstu saistītais parāds. Turklāt, LBB iekļaušana BGB esot tikai koncerna iekšējais process, jo BGB vairākuma paketi kontrolējot pavalsts. Tas pats attiecoties uz atteikšanos no atlikušajām pretenzijām uz peļņu 24,99 % apmērā par labu BGB 1998. gadā. Taču jebkurā gadījumā līdz 1998. gadam nebija notikusi vispār nekāda atbalsta pasākumu novēršana.

(71) Vēlāk, ievērojami pārsniedzot Regulā (EK) Nr. 659/1999 paredzēto termiņu trešo pušu viedokļa izteikšanai, *BdB* papildināja šo punktu un īpaši norādīja, ka BGB dibināšanas vajadzībām noteiktā LBB vai slēptās līdzdalības LBB pārdošanas vērtība nebija ietverta IBB, tādēļ *BdB* uzskata, ka ir izslēdzams, ka slēptās līdzdalības LBB pārdošanas vērtībā esot bijusi ietverta IBB mērķa rezervēm piemītošā saistību nosegšanas funkcija.

(72) Attiecībā uz 10 gadus ilgo atprasīšanas termiņu, kas paredzēts Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. panta 1. daļā, *BdB* paskaidroja, ka tas esot aizsācies tikai ar Likumu par IBB izveidošanu, respektīvi, ar 1992. gada 31. decembri, un tādējādi nevarot beigties ātrāk kā 2002. gada 31. decembrī. Piedevām, šis termiņš saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. panta 2. daļu ir ticis pārtraukts ar Komisijas pasākumiem. Šis nosacījums esot pietiekami plašs un ietverot jebkuru Komisijas darbību, kas veikta izmeklēšanas ietvaros, tai skaitā, piemēram, informācijas pieprasījumu. Pieturas punktu šī nosacījuma plašākai interpretācijai dodot Padomes 1974. gada 26. novembra Regula (EEK) Nr. 2988/74 attiecībā uz noilguma termiņiem procesuālās darbības un sankciju piemērošanā atbilstīgi Eiropas Ekonomikas kopienas transporta un konkurences noteikumiem⁽²²⁾, saskaņā ar kuru pārtraukšana ir paredzēta "lai veiktu

⁽²²⁾ OV L 319; 29.11.1974., 1. lpp.; Regula grozījumi izdarīti ar Regulu (EK) Nr. 1/2003 (OV L 1; 4.1.2003., 1. lpp.)

iepriekšēju izmeklēšanu vai procesuālu darbību attiecībā uz pārkāpumu". Starp citu, Vācija pati esot lūgusi Komisiju vispirms sagaidīt strīdīgā *WestLB* jautājuma izlemšanu un jau tādēļ vien nevarētu atsaukties uz noilgumu.

VI. VĀCIJAS ATBILDE UZ CITU IEINTERESĒTO PUŠU NOSTĀJU

(73) Savos 2002. gada 16. decembra izteikumos Vācija principiālā ziņā norādīja uz savu atzinumu par procedūras uzsākšanas lēmumu un paskaidrojumiem par to, ka šajā gadījumā nav runa par atbalsta piešķiršanu. Turklāt tā aprobežojās ar apkopojošiem izteikumiem attiecībā uz īpašiem abu viedokļu punktiem.

(74) Ņemot vērā to, ka *BV* un *BdB* novērtēja *WBK* nodošanu kā atbalsta pasākumu, Vācija paskaidroja, ka tikai ar ikmēneša atlīdzības aplūkošanu esot par maz, lai veiktu analīzi. Daudz lielāka nozīme – atkarībā no kapitāla piešķiršanas veida – ir atsaucies rādītājiem, piemēram, procentu uzrēķināšanas (aizņēmumam), ieskaitot drošības līdzekļus, dividendēm vai kapitāla pieauguma. Taču *LBB* aktuālajā laikposmā, respektīvi, 1992./1993. gadā bija institūcija ar spēcīgu peļņas potenciālu, tāpēc *WBK* īpašuma iekļaušana *LBB* saistības nosedzošajā pašu kapitālā no ekonomiskā viedokļa esot bijis saprātīgs risinājums. Līdz ar to – pretēji, kā to vēlētos apgalvot *BdB* un *BV* – *WestLB* un *LBB* nekādā gadījumā neesot savstarpēji salīdzināmas. Neskatoties uz to, esot nepareizi sakarā ar (savulaik) paralēlo tiesas procesu *WestLB* lietā nodēvēt tajā pielietoto metodiku par praksē pārbaudītu metodi, kā to dara *BdB*.

(75) Pretēji *BdB* apgalvojumiem, esot neapstrīdams un tiekot apstiprināts arī lēmumā par procedūras uzsākšanu tas, ka *WBK* nodošanas rezultātā līdzās mērķa rezervēm piemītošās saistību noseģšanas funkcijas izmantošanas iespējām *LBB* ieguva arī bilancē uzrādītā pašu kapitāla palielinājumu par 187,5 miljoniem DEM un ka tas par saistības nosedzošo pašu kapitālu tika atzīts arī no banku uzraudzības viedokļa. Problēma, kas saistīta ar jautājumu, cik lielā mērā bilancē uzrādītais pašu kapitāls ir uzskatāms par naudas vērtu priekšrocību, šeit – atšķirībā no *WestLB* gadījuma – nerodoties, jo neesot jāizšķir no uzraudzības viedokļa atzītā un neatzītā kapitāla daļa. Ņemot vērā bilances pašu kapitāla palielināšanu, kā arī nodotās rezerves, atbalsta piešķiršana šeit neesot notikusi (skat. 40. līdz 64. rindkopu).

(76) Starp citu, esot nepareizi pieņemt, ka ar hipotētisku pamatkapitālu 1 miljards EUR varētu izsniegt kredītus 50 miljardu EUR apmērā. Nevar apstrīdēt, ka *IBB* mērķa rezervēm sakarā ar to atzīšanu no uzraudzības viedokļa piemita saistību noseģšanas un darījumu izvēršanas funkcijas, tomēr šīs priekšrocības aprobežojas ar *LBB* faktiski izmantoto apmēru. Arī principiālā ziņā uzkonstruētajam sviras efektam 1:50 trūkstot jebkāda pamatojuma.

(77) Ja tiek pielietots tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības princips, tad ir jāvadās pēc tāda investora, kas atrodas līdzīga situācijā. Šajā gadījumā pavalsts kā investors esot izlēmusi iesaistīt mērķa rezervju likviditāti *IBB* darījumos un šo kapitālu ar tam piemītošo finansējuma raksturu nenodot *LBB* rīcībā. Pavalsts no šī kapitāla iegūstot pati savu rentabilitāti (skat. 40. līdz 64. rindkopu). Turklāt, *IBB* speciālais īpašums joprojām pienākas tikai un vienīgi pavalstij – arī pēc *LBB* iekļaušanas *BGB*. Tādēļ būtu nepareizi apgalvot, ka *LBB* esot maksājusi *IBB* samaksāto atlīdzību it kā pati sev. Turklāt, tā ir normāla parādība, ka investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, atkāpjas no savām tiesībām uz atlīdzību kādas trešās personas labā, it īpaši, ja šī trešā persona ir uzņēmums vai īpašuma masa, kuras vienīgais īpašnieks ir šis investors pats.

(78) Visbeidzot, attiecībā uz *BV* nostāju un tās veikto *BV* un *BGB* tirgus daļu salīdzinājumu tiek paskaidrots, ka *BV* Berlīnes tirgū esot spēcīgākas pozīcijas, nekā tā apraksta. Tā esot otrā lielākā kredītiestāde, un tās aizņemtā tirgus daļa varētu sasniegt 60-70 % no atbilstošajiem *BGB* rādītājiem un pat privāto klientu ieguldījumu sektorā veidot apmēram 1/3 no *BGB* tirgus daļas.

VII. VIENOŠANĀS STARP BDB, BERLĪNES PAVALSTI UN LBB

(79) 2004. gada 7. oktobrī Vācija paziņoja Komisijai rezultātus, ko deva vienošanās starp sūdzības iesniedzēju *BdB*, Berlīnes pavalsti un *LBB*. Neskatoties uz joprojām pastāvošo principiāli atšķirīgo juridisko interpretāciju, puses bija vienojušās vismaz par to, ko tās uzskata par piemērotiem parametriem atbilstošas atlīdzības noteikšanai par *WBK* īpašuma nodošanu. Puses lūdza, lai Komisija ņem vērā vienošanās rezultātus sava lēmuma pieņemšanā.

(80) Vispirms uz bāzes, kas ir detalizēti aprakstīta jau lēmumā 2000/392/EK, puses nosaka atbilstošu minimālo atlīdzību par *WBK* mērķa rezervēm 10,19 % apmērā. Sakarā ar to, ka Berlīnes zemes ir vienīgā īpašniece, netiek atrunāta nekāda papildu piemaksa, piemēram, par nepiešķirtām balsstiesībām. Beigās tiek noteikta atlaide 3,62 % apmērā (uz bezriska procentu likmes bāzes kā bruto refinansējuma izmaksām, no kurām 50 % veido korporācijas nodoklis plus solidaritātes piemaksa, lai noteiktu neto refinansējuma izmaksas) sakarā ar kapitālam nepiemītošo likviditāti. Rezultātā tiek aprēķināts, ka atbilstošā atlīdzība ir 6,57 %.

(81) Attiecībā uz atlīdzību par to *WBK* īpašuma daļu, ko *LBB* nevar izmantot konkurences darījumiem, vienošanās ietvaros nekas netiek minēts.

(82) Par *LBB* pamatkapitālā ieguldīto *IBB* kapitālu 187,5 miljonu DEM apmērā netika aprēķināta nekāda atlaide sakarā ar refinansējuma izmaksām, jo šeit ir runa par likvīdiem līdzekļiem. Sakarā ar to, ka pamatkapitāls tika iepludināts *BGB* divos etapos – 1994. un 1998. gadā, puses vienojās, ka

atlīdzība par pamatkapitālu ir jāaprēķina tikai līdz minētajiem brīžiem – attiecīgajās proporcijās.

- (83) Strīdīgs jautājums, par kuru puses nespēja vienoties, bija tas, vai ir jāierēķina eventuāls vērtības palielinājums LBB iekļaušanas rezultātā. Pēc *Landesbank* domām, LBB atsavināšana 1994. un 1998. gadā radīja vērtības pieaugumu.

VIII. PASĀKUMU NOVĒRTĒJUMS

1. PRINCIPIĀLAIS JAUTĀJUMS PAR NOILGUMU

- (84) Attiecībā uz iespējamo atbalsta atprasīšanas tiesību noilguma termiņa iestāšanos Vācija par noteicošo laika brīdi pasludināja Berlīnes Senāta 1992. gada 16. jūnija lēmumu par Berlīnes banku holdinga sabiedrības izveidošanu. Taču šajā lēmumā, kas ir Komisijas rīcībā, tiek nolemts vienīgi “pārstrukturēt Berlīnes līdzdalību bankās”. Tā ietvaros tiek paredzēts “nodibināt *Berliner Banken-Holding AG*, kuras paspārnē apvienot *Landesbank Berlin – Girozentrale, Berliner Bank AG* un ... *Berliner Pfandbrief-Bank*”. Īpašuma nodošana šajā lēmumā netiek paredzēta.

- (85) Aplūkojamais pasākums, t.i., WBK īpašuma nodošana LBB, notika tikai pēc 1992. gada 31. decembra. Līdz ar to šī pasākuma ekonomiskais efekts, respektīvi, LBB pašu kapitāla palielināšanās un no tās izrietošās lielākās kredītu izsniegšanas iespējas iestājās tikai 1993. gada 1. janvārī. Pirms šī datuma nekāds valsts atbalsts nevar būt piešķirts.

- (86) Pat tad, ja pasākuma īstenošanas brīdis būtu noteikts vairākus mēnešus pirms īpašuma nodošanas, respektīvi, 1992. gada 16. jūnijā, nav pamata pieņemt, ka ir iestājies Regulas (EK) Nr. 659/1999 15. panta 1. daļā paredzētais noilguma termiņš un Komisija vairs nevar pieprasīt piešķirt atbalsta atmaksāšanu, kā to apgalvo Vācija. Vācija uzskata, ka par Komisijas īstenotu pasākumu, kas pārtrauc noilguma termiņu, ir uzskatāma tikai lēmuma par procedūras uzsākšanu 2002. gada 4. jūlijā – arī tādēļ, ka Vācija tikai ar šī lēmuma starpniecību esot uzaicināta nosūtīt vienu tā kopiju arī piešķirtā atbalsta saņēmējam.

- (87) Pret šādu viedokli ir jāiebilst. Regulas (EK) Nr. 658/1999 15. panta 2. daļa attiecas uz “jebkuru Komisijas īstenotu pasākumu”, nevis tikai uz formālu procedūras uzsākšanu. Šajā gadījumā ar dažādiem Komisijas pasākumiem, it īpaši, informācijas pieprasījumiem attiecībā uz LBB un – jebkurā gadījumā – 1999. gada septembra informācijas pieprasījumu pietiek, lai noilguma termiņu varētu uzskatīt par pārtrauktu. Tam nav nepieciešams, lai LBB būtu informēta par Komisijas veiktajiem pasākumiem. Pirmās instances tiesa savā 2003. gada 10. aprīļa spriedumā, kas pasludināts lietā T-366/00 (*Département du Loiret/Kommission*)⁽²³⁾, konstatēja, ka fakts, ka atbalsta saņēmējs neko nav zinājis

par dalībvalstij adresētajiem Komisijas pieprasījumiem sniegt informāciju, nepadara tos atbalsta saņēmējam juridiski nesaistošus. Komisijas pienākums neesot informēt potenciāli iesaistītās personas, tai skaitā atbalsta saņēmēju, par pasākumiem, ko tā īsteno saistībā ar pretiesiski piešķirtu atbalstu pirms administratīvās procedūras uzsākšanas. Tādēļ tiesa nonāca pie secinājuma, ka minētais informācijas pieprasījums Regulas (EK) Nr. 659/1999 izpratnē ir uzskatāms par pasākumu, kas priekšlaicīgi pārtrauca noilguma termiņu, arī tajā gadījumā, ja atbalsta saņēmējs savulaik nav neko zinājis par attiecīgo saraksti⁽²⁴⁾. Turklāt nešķiet ticami, ka LBB nekas nebija zināms par Komisijas informācijas pieprasījumiem, kad Vācija 1999. gada decembrī uz tiem sniedza atbildes.

- (88) Visbeidzot, ir jākonstatē, ka Komisija šajā gadījumā ir pilnvarota pieprasīt piešķirt atbalsta atmaksāšanu.

2. VALSTS PIEŠKIRTS ATBALSTS EK LĪGUMA 87. PANTA 1. PUNKTA IZPRATNĒ

- (89) EK Līguma 87. panta 1. daļa nosaka, ka ar kopējo tirgu nav savienojams nekāds atbalsts, ko piešķir dalībvalstis vai ko jebkādā citā veidā piešķir no valsts līdzekļiem un kas rada vai draud radīt konkurences traucējumus, dodot priekšroku īpašiem uzņēmumiem vai atsevišķu preču ražošanai, ciktāl šāds atbalsts iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

2.a VALSTS LĪDZEKĻI

- (90) Veicot īpašuma nodošanu, Berlīnes zemes izšķirās par LBB kapitāla palielināšanu, iekļaujot WBK/IBB, kas pildīja sabiedriski lietderīgus uzdevumus un kuru uzturētāja un īpašniece bija Berlīnes zemes. Šis iekļaušanas rezultātā ar 1993. gada 24. februāra vēstules starpniecību no banku uzraudzības viedokļa tika atzīts, ka saistības nosedzošais LBB pašu kapitāls ir palielināts par 1,9 miljardiem DEM. No šīs summas 187,5 miljoni DEM veidojās no LBB pamatkapitāla palielināšanas, iekļaujot agrākās WBK pamatkapitālu⁽²⁵⁾, un 1,715 miljardi DEM – no WBK peļņas rezervēm (neskaitot 1992. gada darbības rezultātus nepilnu 200 miljonu DEM apmērā), kas kopš tā laika tika uzrādītas kā IBB mērķa rezerves un nepārtraukti palielinājās.

- (91) Iekļaujot īpašumu veselu 1,9 miljardu DEM vērtībā, kas no uzraudzības viedokļa tika atzīts par pamatkapitālu, ievērojami palielinājās LBB kredītu kapacitātes un līdz ar to arī darbības paplašināšanas iespējas. Pie riska svēruma 100 % visiem prasījumiem (piemēram, no kredītiem klientiem, kas nav bankas) un bez papildu līdzekļu piesaistīšanas šis darījumu izvērsšanas potenciāls teorētiski ir 12,5 reizes lielāks par saistības nosedzošo papildu pašu kapitālu (respektīvi, šajā gadījumā nepilni 24 miljardi DEM). To, cik

⁽²⁴⁾ Turpat, 60. rinda.

⁽²⁵⁾ Kopš tā laika šī summa vairs netiek ierēķināta IBB īpašuma apritē.

⁽²³⁾ Izdevums 2003, S.II-1789.

liels šis potenciāls faktiski ir katrā konkrētā gadījumā, nav iespējams precīzi noteikt, jo tas ir atkarīgs no klientu struktūras, stratēģiskās plānošanas un neparedzamiem ārējiem faktoriem. Arī jautājums par to, vai un kā tieši kredītiestāde izmanto jaunus pašu līdzekļus, uz šo pārbaudi neattiecas.

- (92) Neskatoties uz to, ka *IBB* daļa līdzekļu joprojām bija nepieciešama savu atbalsta darījumu noseģšanai, rīcībā nodotie līdzekļi no uzraudzības viedokļa tika atzīti, līdz ar ko ar citām kredītiestādēm konkurējošā *LBB* tos varēja izmantot saistību nodrošināšanai. Nav apšaubāms tas, ka tādējādi *LBB* tika piešķirti valsts līdzekļi, ar kuru palīdzību *LBB* ieguva ekonomiskas priekšrocības salīdzinājumā ar konkurentiem, ja vien tā nav saņēmusi šos līdzekļus saskaņā ar tirgus ekonomikai atbilstošiem nosacījumiem.

2.b NOTEIKTA UZŅĒMUMA ATBALSTĪŠANA

- (93) Lai pārbaudītu, vai valsts līdzekļu piešķiršana publiskam uzņēmumam nenostāda šo uzņēmumu labvēlīgākā situācijā un tādējādi nav uzskatāma par valsts piešķirtu atbalstu EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē, Komisija pielietoja "tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības" principu. Šo principu akceptēja un attīstīja tālāk arī Eiropas Kopienas Tiesu palāta un pirmās instances tiesa vairāku lietu izskatīšanas ietvaros, it īpaši, aplūkojamā gadījuma kontekstā relevantajā pirmās instances tiesas 2003. gada 6. marta spriedumā *WestLB* lietā ⁽²⁶⁾.

(1) *Tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības princips*

- (94) Saskaņā ar tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības principu nav uzskatāms, ka uzņēmums tiek nostādīts labvēlīgākā situācijā, ja tam tiek piešķirti kapitāla līdzekļi ar tādiem nosacījumiem, "ar kādiem privāts investors, kas darbojas normālos tirgus ekonomikas apstākļos, būtu gatavs ieguldīt savus līdzekļus kādā privātā uzņēmumā" ⁽²⁷⁾. Turpretī, labvēlīgākas situācijas nodrošināšana EK Līguma 87. panta 1. punkta izpratnē ir notikusi tad, ja paredzētie nosacījumi par atlīdzību un/vai uzņēmuma finansiālais stāvoklis ir tādi, ka atbilstošā termiņā normāli procenti nav sagaidāmi.

(2) *EK Līguma 295. pants*

- (95) Saskaņā ar EK Līguma 295. pantu īpašuma jautājumus dalībvalstis izlemj pašas. Tomēr tas nav attaisnojums rīcībai, kas ir pretrunā ar Līguma nosacījumiem par konkurenci.
- (96) Vācija apgalvo, ka sakarā ar *WBK* īpašuma piesaisti noteiktam mērķim šie līdzekļi nebūtu rentabli izmantojami

nekādā citā veidā, kā tikai ieguldot tos līdzīgā publiskā institūcijā. Tādēļ īpašuma nodošana no komerciālā viedokļa bija vissaprātīgākais šī īpašuma izmantošanas risinājums. Līdz ar to jebkāda atlīdzība par ieguldīšanu, respektīvi, jebkādi papildu procenti, ko ienes bankai nodotais īpašums, ir pietiekami, lai attaisnotu īpašuma nodošanu no "tirgus ekonomikai atbilstošas investora rīcības" principa viedokļa.

- (97) Šādai argumentācijai nevar piekrist. Var gadīties, ka *WBK* iekļaušana *LBB* un no tās izrietošā iespēja *LBB* izmantot daļu *WBK* kapitāla konkurences darījumu nodrošināšanai no ekonomiskā viedokļa bija saprātīgākais kapitāla pielietojuma veids. Tomēr tiklīdz sabiedriskie naudas līdzekļi un citi aktīvi tiek izmantoti komerciālām, uz konkurenci orientētām aktivitātēm, ir jāpiemēro tirgū pieņemtie noteikumi. Tas nozīmē, ka valstij, līdzko tā nolemj izmantot sabiedriskiem mērķiem noteiktu īpašumu (arī) komerciāli, ir jāpieprasa par to tirgus apstākļiem atbilstoša atlīdzība.

(3) *Īpašnieku struktūra*

- (98) Šīs pārbaudes galvenais jautājums ir tāds, vai sabiedriskā sektora pārvaldes institūcijām pielīdzināma lieluma privātais investors normālos tirgus ekonomikas apstākļos pie tādiem pašiem nosacījumiem būtu ar mieru ieguldīt kapitālu, kā to noformulēja pirmās instances tiesa savā spriedumā par *WestLB*, norādot uz līdzšinējo tiesu praksi ⁽²⁸⁾. Visbeidzot, kā tiesa paskaidroja ar norādi uz citiem spriedumiem, "publiska investora rīcība ir jāsāpina ar privāta investora rīcību, nosakot to, kā privātais investors būtu rīkojies aplūkojamā gadījumā, ņemot vērā aktuālajā brīdī pieejamo informāciju un attīstības prognozes" ⁽²⁹⁾. Ar to tiek skaidri pateikts, ka pārbaudei jābalstās uz investīciju izdarīšanas brīdi un šajā brīdī ar saprātīgiem līdzekļiem pieejamo, respektīvi, rīcībā esošo informāciju, pēc kuras ir nosakāms investora gaidītais rezultāts. Būtībā tas attiecas uz iespējamajiem peļņas procentiem.

- (99) Berlīnes pavalsts bija vienīgā *LBB* (*WBK*) īpašniece. Pat tad, ja šis apstāklis ļautu atkāpties no citāda viedokļa par atrunāto fiksēto atlīdzību – vidēji 0,25 % par *LBB* faktiski izmantoto mērķa rezervju daļu, sākot ar 1995. gada decembri – šajā gadījumā Berlīnes pavalsts īpašumtiesības nevarētu būt par pamatu tik niecīgās tiešās atlīdzības attaisnošanai.

- (100) Lai atsauktos uz pavalsts īpašumtiesībām, nepieciešamais priekšnoteikums ir pietiekams biznesa plāns, vērtību novērtējums vai no aplūkojamām investīcijām sagaidāmo procentu prognozes. Taču toreiz šādi dokumenti nebija sastādīti. Tādēļ Komisijai trūkst jebkādas norādes, kas ļautu pārbaudīt zemes izklāsta pamatotību.

⁽²⁸⁾ Skat. 3. atsauci, 245. rindkopu.

⁽²⁹⁾ Skat. 3. atsauci, 246. rindkopu.

⁽²⁶⁾ Skat. 3. atsauci

⁽²⁷⁾ Komisijas paziņojums dalībvalstīm: EK Līguma 92. un 93. panta un Komisijas Direktīvas 80/723/EEK par dalībvalstu un publisku uzņēmumu finansiālo attiecību pārskatāmību 5. panta pielietojums, OV C 307; 13.11.1993., 3. lpp., skat. 11. punktu. Kaut gan šajā direktīvā runa viennozīmīgi ir par apstrādājošo rūpniecību, pamatprincips neapšaubāmi ir attiecināms uz visām tautsaimniecības nozarēm. Attiecībā uz finanšu pakalpojumiem tas ir apstiprināts arī virknē Komisijas lēmumu, piemēram, *Crédit Lyonnais* (OV L 221; 8.8.1998., 28. lpp.) un *GAN* (OV L 78; 16.3.1998., 1. lpp.) gadījumos.

(101) Tādēļ Komisija uzskata, ka šajā gadījumā piemērojamā atlīdzība ir jānosaka uz tiešās, tirgus situācijai atbilstošās atlīdzības bāzes.

(4) *Atlīdzība un atlīdzības elementi*

Atlīdzības noteikšanai izmantojamā kapitāla bāze

(102) Lēmumā 2000/392/EK ir pieņemts un arī pirmās instances tiesa ir apstiprinājusi, ka principā atlīdzība ir maksājama par visu rīcībā nodotā kapitāla vērtību. Tā kā BAKred ieguldītos līdzekļus pilnā apmērā jau uzreiz atzina par pamatkapitālu, tie kopš 1993. gada 1. janvāra bija LBB rīcībā kā saistību nodrošinājums, izņemot summas, kas katru gadu riska darījumiem bija nepieciešamas pašai IBB. Taču no summām, kas kopš tā laika ar katru gadu palielinājās, bija jāatskaita tikai no riska darījumiem izrietošo saistību nosegšanai nepieciešamais kapitāls, ko LBB nevarēja izmantot.

(103) WBK/IBB mērķa rezervju un IBB veicināšana darījumiem nepieciešamā kapitāla vērtība kopš 1993. gada bija mainīga jeb nepārtraukti palielinājās. Attiecīgie skaitļi ir atspoguļoti 142. rindkopas tabulā.

(104) LBB pamatkapitālā iekļautais WBK/IBB pamatkapitāls 187,5 miljonu DEM apmērā bija likvīds kapitāls. 1994. gadā 75,01 % LBB tika atsavināti BGB, bet 1998. gadā par cenu 1,5 miljardi DEM BGB tika pārdoti arī atlikušie 24,99 %. Līdz ar to viss pamatkapitāls kopš 1998. gada bija iekļauts BGB.

(105) Tiktāl ir noskaidrots, ka atbilstošās atlīdzības aprēķināšanai ir izmantojamas trīs bāzes vērtības: pirmkārt, likvīdais kapitāls 187,5 miljonu DEM apmērā 1993. gadā un, pieņemot, ka no 1994. līdz 1997. gadam tā apjoms bija 46,9 miljoni DEM (atbilstoši 24,99 % kapitāla daļu); otrkārt, mērķa rezerves, un, treškārt, riska darījumiem nepieciešamie līdzekļi. Tā kā abiem pirmajiem instrumentiem ir piemērojami vieni un tie paši minimālie procenti, tie turpmākajā daļā vispirms tiks aplūkoti kopā.

Atbilstoši atlīdzība par pamatkapitālu un mērķa rezervēm

(106) Dažādas ekonomiskās kvalitātes finansu ieguldījumiem ir jānosaka dažādi procenti. Tādēļ, lai noskaidrotu, vai kāds ieguldījums būtu pieņemams investoram, kas darbojas normālos tirgus apstākļos, jāvadās pēc aplūkojamā kapitāla ieguldīšanas pasākuma specifiskā rakstura un kapitāla vērtības no LBB viedokļa.

Salīdzinājums ar citiem pašu kapitāla instrumentiem

(107) Nosakot piemērojamo atlīdzību, svarīga nozīme ir tam, ar kādiem alternatīviem pašu kapitāla instrumentiem var salīdzināt WBK līdzekļu iekļaušanu, jo atlīdzība par

dažādiem instrumentiem tirgū ir atšķirīga. Lai būtu vieglāk vienoties, BdB, zemes un LBB balstās uz salīdzinājumu ar investīcijām pamatkapitālā.

(108) Arī Komisija uzskata, ka WBK iekļaušana visdrīzāk līdzinās pamatkapitāla investīcijai. Pirmkārt, to neapšaubāmi var izmantot kā pamatkapitālu, un tas šeit sīkāk nav jāizklāsta. Otrkārt, tas attiecas arī uz mērķa rezervēm, kuras arī BAKred atzina par pamatkapitālu.

(109) Šai sakarībā jāuzsver arī, ka relatīvi daudzveidīgais instrumentārijs, ko veido no bāzes un papildu pašu līdzekļiem sastāvoši, inovatīvi pašu kapitāla instrumenti un kas mūsdienās ir pieejams kredītiestādēm vairākās valstīs, 1993. gadā, kad notika WKB iekļaušana LBB, Vācijā vēl neeksistēja. Daži no minētajiem instrumentiem tika izstrādāti tikai pēc tam, savukārt citi pastāvēja jau tolaik, taču Vācijā vēl nebija atzīti. Līdz ar to mērķa rezervju salīdzināšana ar šāda veida inovatīvajiem instrumentiem, kas lielākoties tika ieviesti tikai vēlāk un daļēji bija pieejami tikai citās valstīs, nepārliecina.

(110) Komisija uzskata arī, ka salīdzinājums ar slēptajiem ieguldījumiem nav piemērots, lai noteiktu atbilstošu atlīdzību par mērķa rezervēm, kuras ir atzītas par pamatkapitālu. Par svarīgu aspektu Komisija šeit uzskata to, ka investīcija notika nevis slēpto ieguldījumu, bet gan mērķa rezervju formā. Arī BAKred atzina ieguldīto kapitālu par rezervēm, nevis par slēpto ieguldījumu saskaņā ar KWG pantu. Ja Vācijas banku uzraudzība uzskata rīcībā nodoto kapitālu par rezervēm, tas nozīmē, ka šis kapitāls drīzāk ir jāsalīdzina ar pamatkapitālu, nevis ar slēpto ieguldījumu.

(111) Turklāt, arī risks maksātnespējas vai likvidācijas gadījumā vismaz daļēji zaudēt ieguldīto kapitālu nav mazāks kā pamatkapitāla investīcijām, jo WBK īpašums veido ievērojamu LBB pašu kapitāla daļu un LBB tās rīcībā nodoto īpašumu arī daudzus gadus ilgā periodā ir rezervējusi riska aktīvu nosegšanai.

Mērķa rezervju likviditātes nepietiekamība

(112) "Normālas" kapitāla iepludināšanas gadījumā banka iegūtu gan likviditāti, gan pašu līdzekļu bāzi, kas no uzraudzības normatīvu viedokļa ir nepieciešama darījumu paplašināšanai. Lai pilnībā varētu izmantot kapitālu, respektīvi, palielināt aktīvus ar riska svērumu 100 % 12,5 reizes (šo koeficientu iegūst, dalot 100 maksātnespējas koeficientu 8 %), bankai nepieciešams 11,5 reizu refinansējums finanšu tirgos. Vienkāršāk sakot, starpība starp 12,5 reizes saņemtajiem un 11,5 reizes samaksājamiem procentiem no šī kapitāla, no kuras atņemtas bankas pārējās izmaksas (piemēram, administratīvie izdevumi) veido no pašu kapitāla iegūtā peļņa⁽³⁰⁾.

⁽³⁰⁾ Reāla situācija, protams, ir daudz sarežģītāka, piemēram, sakarā ar ārpusbilances posteņiem, dažādiem aktīva risku svērumiem un posteņiem ar nulles risku. Tomēr apsvērumu būtību tas nemaina.

(113) Neskatoties uz pamatkapitālu 187,5 miljonu DEM apmērā, WBK īpašuma nodošana LBB uzreiz nekādu likviditāti neradīja. Tādēļ LBB radās papildu finansējuma izmaksas attiecīgās kapitāla summas apmērā, ja tā būtu uzņēmusi nepieciešamos līdzekļus finanšu tirgos, lai pilnībā izsmeltu komercdarbības iespējas, ko tai pavēra papildu pašu kapitāls, respektīvi, lai riskantās īpašuma vērtības padarītu 12,5 reizes lielākas par kapitāla summu (vai saglabātu esošās īpašuma vērtības šādā apmērā) ⁽³¹⁾.

(114) Šo papildu izmaksu dēļ, kuras nerastos, ja pašu kapitāls tiktu palielināts citā formā, ir jāparedz atbilstošs samazinājums, nosakot maksājamo atlīdzību. Investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, šajā gadījumā nevar cerēt uz tādu pašu atlīdzību kā tad, ja tiek investēts kapitāls skaidrā naudā.

(115) Tomēr Komisija uzskata, ka aprēķinā nav jāiekļauj pilna refinansējuma likme. Refinansēšanas izmaksas ir uzņēmējdarbības izdevumi, par kuriem tiek samazināti ar nodokli apliekamie ienākumi. Tas nozīmē, ka bankas darbības neto rezultāts nesamazinās par papildus samaksāto procentu summu. Daļa no šiem izdevumiem tiek kompensēta ar mazāku korporācijas nodokli. Līdz ar to kā papildu apgrūtinājums, kas sakarā ar iepludinātā kapitāla specifisko raksturu rodas LBB, ir jāņem vērā tikai neto izdevumi. Tātad, kopumā ņemot, Komisija atzīst, ka LBB rodas papildu "likviditātes izmaksas" tādā apmērā, kas atbilst "refinansēšanas izmaksām, no kurām atņemti uzņēmuma nodokļi".

(116) Vienošanās sarunu laikā puses, tāpat, kā tas notika arī saistībā ar vienošanos *Hamburger Landesbank* gadījumā, kur īpašuma nodošana notika tajā pašā laikā, vienojās par to, ka par pamatu tiks ņemta ilgtermiņa bezriskā likme 7,23 %. Turklāt, puses vienojās par to, ka tiks piemērota nemainīga nodokļu likme 50 % ⁽³²⁾. Rezultātā puses nonāca pie neto refinansējuma likmes 3,62 % un atbilstoša samazinājuma neesošās likviditātes dēļ. Šis samazinājums attiecas tikai uz mērķa rezervēm.

Paredzamās minimālās atlīdzības par mērķa rezervēm un pamatkapitālu aprēķināšana

(117) Lai noteiktu no investīcijām sagaidāmos procentus, investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, kā bāzi izmanto vēsturiskos vidējos procentus, kas, kopumā ņemot, veido pieturas punktu arī prognozēm par attiecīgā uzņēmuma darbības efektivitāti nākotnē, kā arī investīciju izdarīšanas brīža aktuālā komercdarbības modeļa, uzņēmuma vadības stratēģijas un kvalitātes analīzi vai relatīvās prognozes par attiecīgās ekonomikas nozares attīstības perspektīvām. Ja uzņēmumam ir nepieciešams kapitāls, tam ir jāpārlecina potenciālais investors par to, ka uzņēmums spēs ilgtermiņā nopelnīt vismaz tādus pašus procentus, kādus tirgū caurmērā var gaidīt no riska un

tautsaimniecības nozares ziņā līdzīga uzņēmuma. Ja uzņēmums nevar attaisnot šādas cerības vismaz uz vidējiem procentiem, investors no kapitāla ieguldīšanas atteiksies un apsvērs iespēju investēt citā uzņēmumā, kam pie tāda paša riska ir labākas peļņas izredzes.

(118) Pastāv dažādas metodes, ar kuru palīdzību var aprēķināt atbilstošo minimālo atlīdzību. To spektrs sniedzas no dažādiem finansējuma likmes variantiem līdz *Capital Asset Pricing Model* (CAPM) metodei. Lai attēlotu dažādos pamatprincipus, ir svarīgi izšķirt divus komponentus – bezriskā procentus un projekta specifiskai atbilstošo riska prēmiju: atbilstoši minimālie procenti par riskam pakļautām investīcijām = bezriskā bāzes likme + riska prēmija par riskam pakļautām investīcijām. Tas nozīmē, ka atbilstošus minimālos procentus par riskam pakļautām investīcijām iespējams aprēķināt kā bezriskā procentu likmes un papildu riska prēmijas par konkrēto investīciju specifiskā riska uzņemšanos summu.

(119) Līdz ar to jebkura procentu aprēķina fundamentu veido bezriskā ieguldījumu formas eksistence ar pieņēmumu par bezriskā procentiem. Parasti, lai noteiktu bāzes procentu likmi, sagaidāmo procentu aprēķināšanā tiek izmantoti valsts emitentu izdoti vērtspapīri ar fiksētiem procentiem (vai no šādiem vērtspapīriem izrietošs indekss), jo tie ir uzskatāmi par ieguldījumu formu, kas ir pakļauti relatīvi niecīgam riskam. Taču dažādas metodes atšķiras riska prēmijas noteikšanas ziņā:

— *Finansējuma likme*: Pašu kapitāla procenti, ko sagaida investors, no kapitālu izmantojošās bankas viedokļa ir uzskatāmi par turpmākajām finansēšanas izmaksām. Ja tiek izmantots šis princips, vispirms tiek noteiktas vēsturiskās caurmēra pašu kapitāla izmaksas, kas rastos bankai, kas pēc būtības līdzinās aplūkojamai zemes bankai. Pēc tam vēsturiskā griezumā noteiktā kapitāla izmaksu vidējā aritmētiskā vērtība tiek salīdzināta ar nākotnē sagaidāmajām pašu kapitāla izmaksām un līdz ar to – arī ar investora pieprasītajiem procentiem.

— *Finansējuma likme ar Compound Annual Growth Rate*: Šī principa pamatā veido vidējās ģeometriskās, nevis aritmētiskās vērtības pielietojums.

— *CAPM*: CAPM ir pazīstamākais un visvairāk pārbaudītais mūsdienu finanšu ekonomikas modelis, ar kura palīdzību sagaidāmos investora procentus aprēķina pēc sekojošas formulas: sagaidāmie procenti = bezriskā bāzes likme + tirgus riska prēmija x beta. Beta koeficients izsaka kāda uzņēmuma risku attiecībā pret kopējo visu uzņēmumu risku. Riska prēmija par specifiskajām investīcijām tiek iegūta, reizinot tirgus riska prēmiju ar beta koeficientu.

⁽³¹⁾ Situācija saglabājas tāda pati kā tad, ja tiek ņemta vērā iespēja izveidot papildu pašu līdzekļus līdz bāzes pašu līdzekļu apmēram (bāzes pašu līdzekļiem koeficienta 25 vietā tiek piemērots koeficients 12,5).

⁽³²⁾ Saskaņā ar Vācijas iesniegtajiem dokumentiem korporācijas nodoklis 1992. gadā bija 46 %, kam jāpieskaita vēl 3,75 % solidaritātes piemaksa (respektīvi, kopā 49,75 %). Kopējā nodokļu likme 1993. gadā samazinājās līdz 46 % un no 1994. līdz 2000. gadam bija 49,5 %. Kopš 2001. gada kopējā nodokļa likme bija 30 %.

(120) CAPM ir vadošā metode, ar kuru tiek aprēķināti investīciju procenti biržās kotētajiem lielajiem uzņēmumiem. Taču sakarā ar to, ka LBB nav biržā kotēts uzņēmums, šādi nav iespējams tiešā veidā atvasināt tās beta koeficientu. Tāpēc CAPM metodi var pielietot tikai uz aptuveni novērtēta beta koeficienta bāzes.

(121) Vācija principiāli kritiski nostājas pret CAPM pielietošanu. Visbeidzot, puses tomēr vienojās par CAPM izmantošanu un nonāca pie tā, ka atlīdzības likme par pamatkapitāla un mērķa rezervju iekļaušanu LBB ir 10,19 %.

(122) Puses balstīja savu aprēķinu uz CAPM un kā bezriskā bāzes procentu likmi LBB uz 1992. gada 31.decembri pielietoja 7,23 %. Šāda procentu likme tika noteikta, pieņemot, ka WBK īpašums tiks nodots LBB rīcībā ilgstoši. Tādēļ puses attiecās piemērot ieguldījuma izdarīšanas brīža aktuālos tirgus bezriskā procentus fiksēta ieguldījuma termiņa pēdējā dienā (piemēram, valsts aizņēmumu procentus ar 10 gadu termiņu), jo šādas interpretācijas gadījumā netiktu ņemts vērā tīrais investīciju risks, respektīvi, risks, ka pēc investīciju termiņa beigām vairs nevarēs izdarīt jaunas investīcijas bezriskā procentu likmes apmērā. Puses uzskata, ka investīciju risks tiek novērtēts visoptimālāk, ja par pamatu izmanto *Total Return Index*. Tādēļ tās piemēroja *Deutsche Börse AG* noteikto *REX10 Performance Index*, kas atspoguļo rādītājus ieguldījumam Vācijas Federatīvās Republikas aizņēmumos ar tieši desmit gadus ilgu termiņu. Šeit izmantotā indeksu virkne attiecīgos gada noslēguma *REX10 Performance Index* kopš 1970. gada. Pēc tam puses noteica gada procentus, kas atspoguļo tendences, kas izriet no pamatu ņemtajiem *REX10 Performance Index* laikposmā no 1970. līdz 1992. gadam, un rezultātā nonāca pie bezriskā bāzes procentu likmes 7,23 % (1992. gada 31. decembrī).

(123) Tā kā ieguldījums faktiski ilgstoši tika nodots LBB rīcībā, bezriskā bāzes procentu likmes noteikšanas veids šajā gadījumā ir uzskatāms par piemērotu. Arī izmantotais *REX10 Performance Index* ir uzskatāms par vispāratzītu informācijas avotu. Līdz ar to aprēķinātā bezriskā bāzes procentu likme ir uzskatāma par atbilstošu.

(124) Beta koeficients 0,74 tika iegūts, pamatojoties uz KPMG slēdzieni par visu Vācijas biržās kotēto kredītiestāžu tā saucamajiem “*adjusted*” beta koeficientiem, kas ir iesniegts arī Komisijai. Uz ekspertu slēdziena bāzes un, ņemot vērā LBB komercdarbības orientāciju, šis beta koeficients ir uzskatāms par atbilstošu.

(125) Turklāt, no Komisijas viedokļa arī tirgus riska prēmija 4,0 % ir pamatota. Jau *WestLB* procedūras laikā, kuras rezultātā tika pieņemts lēmums 2000/392/EK, vairākkārt tika aplūkota tā dēvētā vispārējā tirgus ilgtermiņa riska prēmija, respektīvi, starpība starp ilgtermiņa caurmēra procentiem no parastās akciju paketes un no valsts aizņēmumiem. Attiecīgajos ekspertu slēdzienos, kas tika izmantoti procedūras ietvaros, atkarībā no metodēm, aplūkotā laikposma

un izmantotās datu bāzes tika noteikts aptuvenais diapazons no 3 % līdz 5 %. Piemēram, vienā ekspertu slēdzienā, kas tika sastādīts *BdB* uzdevumā, kā alternatīvās robežas bija minēti 3,16 % un 5 %, bet citā slēdzienā, ko tās pašas procedūras ietvaros bija pasūtījusi *WestLB*, piedāvātās alternatīvās robežas no 4,5 % līdz 5 %, un *Lehman Brothers*, kas arī darbojās *WestLB* uzdevumā, par pamatu ņēma likmi 4 %. Šādā kontekstā Komisijai, aplūkojot šo gadījumu, nav nekāda iemesla apšaubīt vienošanās rezultātā noteikto tirgus riska prēmiju. Balstoties uz CAPM, pēc Komisijas domām, nepastāv nekādas šaubas, ka vienošanās pušu noteiktā minimālā atlīdzība šajā gadījumā ir uzskatāma par atbilstošu.

(126) Tādēļ Komisija kā atbilstošu minimālo atlīdzību par mērķa īpašumu nosaka 10,19 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļu nomaksas un pirms investora nodokļu nomaksas).

Procentu uzcenojuma nepiemērošana sakarā ar 100 % īpašumtiesībām

(127) Jāpārbauda, vai pastāv iemesli korigēt aprēķināto minimālo atlīdzību. Saskaņā ar citu pavalstu banku procedūru ietvaros veiktajām pārbaudēm šādu uzcenojumu par transakcijas īpatnībām var pamatot ar trim raksturīgiem apstākļiem: pirmkārt, izpalikušo jaunu sabiedrības kapitāla daļu un ar tām saistīto balsstiesību izdošanu, otrkārt, ārkārtīgi lielos rīcībā nodotā īpašuma apmērus, un, treškārt, neesošās ieguldījuma aizstāšanas iespējas.

(128) Tāpat kā citās procedūrās, Komisija neuzskata uzcenojumu sakarā ar abiem pēdējiem aspektiem par pamatotu. Arī saistībā ar jaunu kapitāla daļu neizdošanu un līdz ar to arī papildu balsstiesību nepiešķiršanu nekāds uzcenojums nav iespējams, jo Berlīnes pavalstij jau piederēja visi 100 % kapitāla.

Atlīdzības nesamazināšana sakarā ar vienošanos par fiksētu atlīdzību

(129) Akcijām atlīdzība ir tiešā veidā atkarīga no uzņēmuma darbības rezultātiem un izpaužas galvenokārt kā dividendes un līdzdalība uzņēmuma vērtības pieaugumā (piemēram, akciju kursa paaugstināšanās veidā). Zemes saņem fiksētu atlīdzību, kuras apmērā būtu jābūt ietvertiem abiem “normālas” kapitāla ieguldīšanas aspektiem. Varētu argumentēt, ka fiksētā atlīdzība, ko pavalsts saņem LBB darbības rezultātiem tieši piesaistītas atlīdzības vietā, ir uzskatāma par priekšrocību, kas attaisno samazināto atlīdzības likmi. Tas, vai šāda fiksētā atlīdzība patiešām būs izdevīgāka par mainīgu, peļņai piesaistītu atlīdzību, ir atkarīgs no uzņēmuma darbības rezultātiem nākotnē. Ja tie pasliktināsies, fiksētā likme investoram būs izdevīgāka, taču ja tie uzlabosies, izdevīgums pazudīs. Taču faktisko attīstību nevar vēlāk izmantot, lai pārvērtētu pieņemto lēmumu par ieguldījumu. Ņemot to visu vērā, Komisija uzskata, ka atlīdzības likme šī iemesla dēļ nav jāsamazina.

Kopējā atbildība par pamatkapitālu un mērķa rezervēm

(130) Pamatojoties uz visiem minētajiem apsvērumiem, Komisija nonāk pie secinājuma, ka tirgum atbilstoša minimālā atbildība par kapitālu un mērķa rezervēm būtu 10,19 % gadā (pēc uzņēmuma nodokļu nomaksas). Ņemot vērā nelikvidās mērķa rezerves, no tās jāatskaita 3,62 % par neto finansējuma izmaksām.

Atbilstoša atbildība par riska darījumiem nepieciešamajām summām

(131) Arī riska darījumiem nepieciešamajām summām no LBB viedokļa piemita materiāla vērtība, un to ekonomiskās funkcijas varētu salīdzināt ar galvojuma vai saistību nodrošinājuma funkcijām. Par šāda veida riska uzņemšanos investors, kurš rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem, pieprasītu atbilstošu atbildību. Vienošana starp BdB, pavalsti un LBB šo jautājumu neapliko.

(132) WestLB gadījumā⁽³³⁾ Vācija par atsaucē likmi pieņēma atbildību 0,3 % gadā pirms nodokļiem. Sakarā ir principiālo WestLB un LBB salīdzināmību, kā arī to, ka trūkst citu pieturas punktu, Komisija pieņem, ka šāda likme atbilst atbildībai, ko LBB 90. gadu sākumā būtu jāmaksā arī tad, ja tā izmantotu savā labā tirgū saņemtu avāla galvojumu.

(133) Turpretī, iemesli, ar kādiem lēmumā 2000/392/EK tika pamatota sākotnējās likmes palielināšana, uz aktuālo gadījumu neattiecas. Lēmumā 2000/392/EK augšminētā likme 0,3 % gadā tika palielināta vēl par 0,3 % gadā, jo, pirmkārt, avāla galvojumi parasti ir saistīti ar noteiktām transakcijām un darbojas ierobežotā termiņā (kā tas nebija WestLB gadījumā) un, otrkārt, WestLB rīcībā nodotā summa vairāk kā 3,4 miljardu DEM apmērā, ir lielāka par summu, kas normālā gadījumā tiek nosepta ar šāda veida bankas garantijām.

(134) 0,3 % atbildības palielināšana sakarā ar "galvojuma" īpaši lielo apmēru no 170 līdz 350 miljoniem DEM gadā nešķiet piemērota. Šīs likmes palielināšana sakarā ar apstākli, ka WBK īpašums principā ir neierobežotā LBB rīcībā, arī ir apšaubāma to pašu iemeslu dēļ, sakarā ar kuriem netika piemēros uzcenojums atbildībai par konkurences darījumiem izmantojamo kapitālu, jo pavalstij bija iespēja faktiski šo īpašumu atkal atņemt LBB, ko tā 2004. gada augusta beigās arī izdarīja.

(135) Garantiju prēmija ir LBB uzņēmuma darbības izmaksas, tādēļ samazina ar nodokli apliekamo peļņu. Atbildība par WBK īpašumu tiek maksāta no peļņas pēc nodokļu nomaksas. Tādēļ likme 0,3 % principā ir jāpiekorigē, piemērojot nodokļu likmi. Tāpat kā pie refinansēšanas izmaksām, Komisija – šajā gadījumā atbilstīgi LBB interesēm – par pamatu pieņem vienotu nodokļu likmi 50 %. Rezultātā Komisija nosaka likmi 0,15 % gadā pēc nodokļu nomaksas.

(5) Piešķirtā atbalsta elements

(136) Saskaņā ar iepriekš aprakstītajiem aprēķiniem Komisija uzskata, ka atbildība 10,19 % gadā pēc nodokļu nomaksas par pamatkapitālu, 6,57 % gadā pēc nodokļu nomaksas par to mērķa rezervju daļu, ko LBB varēja izmantot savas komercdarbības nosegšanai, un 0,15 % gadā pēc nodokļu nomaksas par riska darījumiem nepieciešamo, bet bilancē kā pašu kapitālu uzrādīto daļu, ir atbilstoša tirgum.

(137) No iepriekš minētajiem aprēķiniem un atbildības par dažādiem rīcībā nodotā kapitāla veidiem izriet 142. rindkopas tabulā apkopotās vērtības, kas būtu jāmaksā kā atbilstoša atbildība par īpašiem elementiem pa gadiem.

(138) No tām jāatņem summas, kas investīciju izdarīšanas brīdī jau bija atrunātas kā fiksēta atbildība. Pēc Komisijas domām, šeit runa var būt tikai par atrunāto fiksēto atbildību mainīgā apmērā (skat. 142. rindkopas tabulu) par mērķa rezervju izmantošanu. Turpretī, citas sastāvdaļas, piemēram, Vācijas pieminētos, realizētos vērtības palielinājumus un peļņas sadali 238 miljonu DEM apmērā 1993. gadā šeit pieskaitīt nevar.

(139) Vācija apgalvoja, ka sakarā ar abiem pārdošanas darījumiem, kas notika 1994. un 1998. gadā, realizētais vērtības palielinājums, kā arī 238 miljonu DEM peļņas daļa esot jāatvelk no maksājamās atbildības. Arī pēc investīciju izdarīšanas veiktās izmaksas un realizētā vērtības palielināšanās nebūs svarīgas investoram, kurš rīkosies saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem un, vadoties pēc investīciju izdarīšanas brīdī pēc viņa rīcībā esošās informācijas, vai nu pieprasīs atbilstošus procentus, vai vienosies par tiešas atbildības saņemšanu. Līdz ar to sākotnēji neapreķināma peļņas sadale vai vērtības palielināšanās nevar būt izšķirošs faktors. Arī jautājums par to, vai vērtības palielināšanās pārdošanas rezultātā radīs peļņu vai neradīs, nav izšķirošs. Visbeidzot, nemaz nav saprotams, kāpēc 238 miljonu DEM lielas peļņas daļas izmaksa sakarā ar iekļautajām mērķa rezervēm būtu bijusi jāveic; to visu jebkurā gadījumā papildina arī maksājumu proporcionalitātes ievērošana, un, proti, tādās proporcijās, kādās mērķa rezerves bija salīdzinājumā ar pārējo LBB pašu kapitālu.

(140) Vācija apgalvoja arī, ka īpašuma nodošanas iemesls bija potenciāls sinerģijas efekts, nevis LBB pašu kapitāla palielināšana. Tā kā šīs sinerģijas rezultātā nemazinās LBB iespējas izmantot saņemto kapitālu, kā arī nepalielinās izmaksas, kas LBB ir jāsedz sakarā ar kapitāla pārvietošanu, sinerģijai nevar būt nekāda ietekme uz tās atbildības apmēru, ko par piešķirto pašu kapitālu no bankas varētu pieprasīt jebkurš investors, kas rīkojas saskaņā ar tirgus ekonomikas pamatprincipiem. Arī tad, ja pavalsts no sinerģijas gūtu reālu labumu, arī jebkurš konkurents būtu

⁽³³⁾ Skatīt 2. atsauci, 221.r.

spiests papildus atbilstošajai "atlīdzībai" par pašu kapitāla piešķiršanu "maksāt" pavalstij par nodrošināto pašu kapitālu "atlīdzību" šāda labuma formā. Tātad, Komisija pārstāv uzskatu, ka eventuālie sinerģijas efekti nav uzskatāmi par atlīdzību, ko LBB maksā par WBK nodošanu.

(141) Līdz ar to starpība starp atrunāto atlīdzību apmēram 0,25 % gadā un atbilstošu atlīdzību 6,57 % gadā (par to IBB

mērķa rezervju daļu, kas ir izmantojama konkurences darījumiem) vai 10,19 % gadā par WBK pamatkapitālu, kā arī 0,15 % gadā (par to īpašuma daļu, kas ir pielīdzināma bankas galvojumam) ir uzskatāma par atbalsta pasākumu EK Līguma 87. panta 1 punkta izpratnē.

(142) Atbalsta elementu aprēķina šādi:

Vērtība(miljonos DEM gada beigās)	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004 ⁽¹⁾	Summa	Summa EUR
1. IBB mērķa rezerves	1 715,2	2 005,8	2 105,8	2 206,0	2 306,0	2 356,0	2 406,0	2 456,5	2 600,0	2 623,8	2 625,4	2 625,4		
Izmantots riska darījumiem	168,7	180,1	273,2	323,8	346,4	233,6	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]		
Atlikusī mērķa rezervju daļa	1 546,5	1 825,7	1 832,6	1 882,2	1 959,6	2 122,4	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]		
Procentu likme	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %	6,57 %		
Maksājamā atlīdzība	101,6	119,9	120,4	123,7	128,7	139,4	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
2. WBK pamatkapitāls	187,5	46,9	46,9	46,9	46,9									
Procentu likme	10,19 %	10,19 %	10,19 %	10,19 %	10,19 %									
Maksājamā atlīdzība	19,1	4,8	4,8	4,8	4,8								38,2	19,5
Avāla komisijas maksa	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %	0,15 %		
Maksājamā atlīdzība	0,253	0,270	0,410	0,486	0,520	0,350	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
3. Jau samaksātā atlīdzība	0,0	0,0	0,0	1,2	3,4	3,6	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
4. Atlīdzība, kas vēl jāmaksā	121,0	125,0	125,6	127,7	130,6	136,2	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	1 584,5	810,14

⁽¹⁾ 1.1.-31.8.2004. Sekojoša IBB mērķa rezervju 1,1 miljardu EUR apmērā pārvēršana zemes slēptajā līdzdalībā LBB pie tirgum atbilstošas atlīdzības
Kopš 1999. gada 1. janvāra DEM pēc kursa 1,95583 jāpārreķina eiro. Atbilstoši jāveic arī DEM norādīto summu pārreķins eiro.

(143) Atdalot IBB no LBB, 2004. gada 1. septembrī mērķa rezerves tika nodotas atpakaļ Berlīnes pavalstij, pie kam no šīm mērķa rezervēm 1,1 miljards EUR tika iemaksāts kā zemes slēptais ieguldījums LBB kapitālā. Līdz ar minēto atdalīšanu šeit aplūkots atbalsta pasākums no 2004. gada 1. septembra bija beidzies.

2.c KONKURENCES TRAUCĒJUMI UN IETEKME UZ TIRDZ- NIECĪBU STARP DALĪBVALSTĪM

(144) Finanšu pakalpojumu liberalizācijas un finanšu tirgu integrācijas rezultātā Kopienas banku nozare kļūst arvien jūtīgāka pret konkurences sagrozījumiem. Šādu attīstības tendenci patlaban vēl vairāk saasina ekonomikas un valūtas vienotība, kas ir likvidējusi pēdējos konkurences šķēršļus finanšu pakalpojumu tirgos.

(145) Atbalsta saņēmēja – *Landesbank Berlin* – darbojas gan reģionālā, gan starptautiskā līmenī. LBB tiek uzskatīta par universālu komercbanku, centrālo krājbanku, kā arī valsts un komunālo banku. Neskatoties uz tās nosaukumu, tradīcijām un likumā noteiktajiem uzdevumiem, LBB nekādā gadījumā nebija tikai vietēja vai reģionāla mēroga banka.

(146) Līdz ar to ir viennozīmīgi skaidrs, ka LBB sniedz bankas pakalpojumus, kas konkurē ar citām Eiropas bankām gan ārpus Vācijas, un – ņemot vērā to, ka citu Eiropas valstu bankas darbojas arī Vācijā – Vācijas teritorijā.

(147) Jānorāda arī, ka pastāv ļoti cieša saistība starp kredītiestādes pašu kapitālu un tās izvērsto bankas darbību. Banka var strādāt un paplašināt savu komercdarbību tikai tad, ja tai ir pietiekams pašu kapitāls. Tā kā LBB valsts īstenotu pasākumu rezultātā saņēma augšminēto pašu kapitālu, ko tā varēja izmantot maksātpējas nodrošināšanai, tas tiešā veidā ietekmēja bankas iespējas izvērst komercdarbību.

(148) Līdz ar to ir konstatēts, ka LBB piešķirtais atbalsts sagroza konkurenci un nelabvēlīgi iespaido tirdzniecību starp dalībvalstīm.

3. PASĀKUMA SADERĪBA AR EK LĪGUMU

(149) Pamatojoties izklāstītajiem apsvērumiem, var konstatēt, ka visi EK Līguma 87. panta 1. punktā paredzētie kritēriji ir izpildīti un līdz ar to WBK īpašuma nodošana ir uzskatāma par valsts piešķirtu atbalstu minētā panta izpratnē. Vadoties no tā, ir jāpārbauda, vai atbalstu var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu. Tomēr jāpiezīmē, ka Vācija saistībā ar eventuāliem atbalsta elementiem īpašuma nodošanas ietvaros nepretendēja ne uz kādu izņēmuma nosacījumu piemērošanu.

(150) Neviena no EK Līguma 87. panta 2. punkta izņēmuma nosacījumiem šajā gadījumā nav piemērojams. Atbalstam nepiemīt sociāls raksturs, un tas arī netiek piešķirts

individuāliem patērētājiem. Tikpat maz uz to attiecas arī nosacījums par dabas katastrofu vai citu ārkārtas notikumu izraisītu zaudējumu likvidēšanu vai Vācijas sadalīšanas izraisītu ekonomisko seku kompensēšanu.

(151) Sakarā ar to, ka atbalstam nav reģionālas ievirzes – tas netiek piešķirts ekonomikas attīstības veicināšanai reģionos ar ārkārtīgi zemu dzīves vai nodarbinātības līmeni vai noteiktu tautsaimniecības jomu attīstības veicināšanai, nav piemērojami ne EK Līguma 87. panta 3. punkta a) apakšpunkta nosacījumi, ne 87. panta 3. punkta c) apakšpunktā paredzētie reģionālie aspekti. Atbalsts netiek piešķirts arī tādēļ, lai veicinātu svarīgu projektu visas Eiropas interesēs. Tāpat, par atbalsta mērķi nav uzskatāma ne kultūras veicināšana, ne kultūras mantojuma saglabāšana.

(152) Tā kā pasākumu īstenošanas brīdī nebija apdraudēta LBB turpmākā ekonomiskā eksistence, bija lieks jautājums par to, vai tādas atsevišķas, lielas kredītiestādes, kāda bija LBB, sabrukums izraisītu vispārēju krīzi Vācijas banku sektorā, kas varētu kalpot kā pamatojums atbalsta piešķiršanai būtisku Vācijas tautsaimniecības problēmu novēršanai saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta b) apakšpunkta nosacījumiem.

(153) Saskaņā ar EK Līguma 87. panta 3. punkta c) apakšpunktu atbalstu var uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu, ja tas tiek piešķirts noteiktu tautsaimniecības nozaru attīstībai. Principā tas varētu attiekties arī uz atbalstu, kas tiek piešķirts pārstrukturēšanās pasākumiem banku sektorā. Tomēr šajā gadījumā nav izpildīti šī izņēmuma nosacījuma piemērošanai nepieciešamie priekšnoteikumi. LBB nav uzskatāma par grūtībās nonākušu uzņēmumu, kura rentabilitātes atjaunošana nav iespējama bez valsts atbalsta.

(154) EK Līguma 86. panta 2. punkts, kas noteiktos apstākļos pieļauj izņēmumus, uz kuriem neattiecas Līguma noteikumi par valsts piešķirto atbalstu, principā attiecas arī uz finansu pakalpojumiem. Komisija to ir apstiprinājusi savā ziņojumā "Sabiedrisko interešu pakalpojumi banku nozarē" ⁽³⁴⁾.

(155) Vācija nav minējusi, ka eventuālais atbalsts LBB, nododot tai WBK, ir tikai izmaksu kompensācija par tās pildītajiem sabiedrisko interešu uzdevumiem. Pēc Komisijas domām, ir skaidrs, ka īpašuma nodošanas mērķis bija nodrošināt LBB pašu kapitāla atbilstību jaunajām prasībām un tā nebija nekādā veidā saistīta ar kompensāciju par sabiedrisko interešu pakalpojumu sniegšanu.

(156) Sakarā ar to, ka neviens no izņēmumiem, uz kuriem neattiecas EK Līguma 87. panta 1. punktā noteiktais principiālais valsts atbalsta aizliegums, nav piemērojams, jāuzskata, ka aplūkojamais atbalsts ir pretrunā ar Līguma nosacījumiem.

⁽³⁴⁾ Šis ziņojums 1998. gada 23. novembrī tika iesniegts Ekonomikas un finanšu padomei, taču netika publicēts. Tas ir pieejams Komisijas Konkurences ģenerāldirektorātā, kā arī Komisijas tīmekļa vietnē.

4. ATBALSTA NEESAMĪBA

- (157) WBK īpašuma nodošanu nevar uzskatīt arī par atbalstu, kam būtu piemērojami esošie atbalsta tiesību akti kategorijā “iestāžu uzliktās saistības un atbildība par dotajām garantijām”.
- (158) Pirmkārt, jau no paša sākuma nav izpildīti nosacījumi, kas nepieciešami atbildībai par dotajām garantijām attiecībā pret kreditoriem, ja bankas īpašums vairs nav pietiekams viņu prasījumu apmierināšanai. Kapitāla iepludināšana nebija paredzēta LBB kreditoru prasību segšanai, un arī LBB īpašums nebija izsmelts.
- (159) Otrkārt, nav piemērojami arī iestāžu uzlikto saistību izpildes nosacījumi. Iestāžu uzliktās saistības uzliek institūciju uzturētājam par pienākumu nodrošināt LBB ar līdzekļiem, kas nepieciešami nevainojamai *Landesbank* darbībai, ja tā izlemj darbību turpināt. Taču kapitāla iepludināšanas brīdī LBB nekādā gadījumā neatradās situācijā, kurā nebūtu iespējama nevainojama darbības turpināšana līdzekļu nepietiekamības dēļ. Tātad, kapitāla iepludināšana nevainojamas LBB darbības uzturēšanai nebija vajadzīga. Tādēļ, izejot no zemes kā līdzīpašnieka apzinīgi veiktās kalkulācijas, LBB arī turpmāk varēja izmantot visas iespējas tirgus konkurences apstākļos. Tomēr šādam, ekonomiskā ziņā normālam zemes kā līdzīpašnieka lēmumam nevar piemērot “ārkārtas nosacījumus” par iestāžu saistībām. Tā kā saskaņā ar EK Līguma 87. panta 1. punktu un 88. panta 1. punktu nepastāv nekādi citi atbalstu regulējoši noteikumi, kapitāla ieguldīšana ir uzskatāma par jaunu atbalsta pasākumu EK Līguma 87. panta 1. punkta un 88. panta 3. punkta izpratnē.

5. SECINĀJUMS

- (160) Atbalstu, kas tiek piešķirts kā WBK/IBB iekļaušana 1993. gada 1. janvāra, nevar uzskatīt par saderīgu ar kopējo tirgu ne saskaņā ar EK Līguma 87. panta 2. vai 3. punktu, ne citiem Līguma nosacījumiem. Tādējādi tiek pasludināts, ka, tā kā atbalsts ir nesaderīgs ar kopējo tirgu, tas ir jāatceļ, un Vācijas valdībai jāpieprasa šī prettiesiskā pasākuma atbalsta elementa atmaksāšana -

PIEŅĒMA ŠĀDU LĒMUMU:

1. pants

Valsts atbalsts EUR 810,14 miljonu apmērā, ko Vācija laikposmā no 1993. gada 1. janvāra līdz 2004. gada 31. augustam ir piešķīrusi *Landesbank Berlin – Girozentrale*, nav saderīgs ar kopējo tirgu.

2. pants

Vācija veiks visus nepieciešamos pasākumus, lai atprasītu 1. pantā minēto, prettiesiski piešķirtā atbalstu, no tā saņēmēja.

3. pants

Atbalsts tiek atprasīts nekavējoši un saskaņā ar valstī noteikto procedūru, ar nosacījumu, ka šī procedūra nodrošina tūlītēju un faktisku šī lēmuma izpildi.

Atmaksājamā summa ietver procentus, kas ir jāmaksā kopš prettiesiskās atbalsta nodošanas saņēmēja rīcībā līdz brīdim, kad būs veikta faktiskā atmaksāšana.

Procenti tiek aprēķināti saskaņā ar Komisijas (EK) Regulas Nr. 794/2004 ⁽³⁵⁾ V nodaļas nosacījumiem.

4. pants

Vācija divu mēnešu laikā pēc šī Lēmuma pasludināšanas ar pielikumā pievienotās anketas starpniecību paziņos Komisijai par lēmuma īstenošanas ietvaros veiktajiem pasākumiem.

5. pants

Šis lēmums ir adresēts Vācijas Federatīvajai Republikai.

Briselē, 2004. gada 20. oktobris.

Komisijas vārdā
Komisijas loceklis
Mario MONTI

⁽³⁵⁾ OV L 140; 30.04.2004., 1. lpp.

PIELIKUMS

INFORMĀCIJA PAR KOMISIJAS LĒMUMA ĪSTENOŠANU

1. Pieprasāmās atmaksas summas kalkulācija

- 1.1. Lūdzu, paziņojiet sekojošu informāciju par prettiesiski piešķirtā atbalsta summām, kas ir nodotas atbalsta saņēmēja rīcībā:

Izmaksas datums (°)	Atbalsta apjoms (*)	Valūta	Atbalsta saņēmēja identitāte

(°) Datums, kurā saņēmējam ir izsniegts atbalsts vai atsevišķas tā daļas (ja atbalsta pasākumu veido vairākas daļas un atbildības, jāaizpilda atsevišķas rindas)

(*) Atbalsta apmērs, kas nodots saņēmēja rīcībā (bruto atbalsta ekvivalents)

Piezīmes:

- 1.2. Lūdzu, detalizēti izskaidrojiet, kā tiek aprēķināti procenti, kas jāmaksā par atprasīto atbalstu.

2. Pasākumi, kas jau ir īstenoti vai tiek plānoti, lai pieprasītu atbalsta atmaksu

- 2.1. Lūdzu, detalizēti aprakstiet, kādi pasākumi jau ir īstenoti un kādi tiek plānoti, lai nodrošinātu tūlītēju un efektīvu piešķirtā atbalsta atmaksāšanu. Lūdzu, izskaidrojiet arī, kādus alternatīvus pasākumus paredz valsts tiesību akti, lai realizētu atmaksāšanu. Lūdzu, paziņojiet īstenoto/plānoto pasākumu tiesisko pamatojumu, ja tāds ir.

- 2.2. Līdz kādam datumam tiks pabeigta atbalsta atmaksāšana?

3. Jau īstenotā atmaksāšana

- 3.1. Lūdzu, paziņojiet sekojošas detaļas par atbalstu, ko tā saņēmēja jau ir atmaksājusi:

Datums (°)	Atmaksātā summa	Valūta	Atbalsta saņēmēja identitāte

(°) Datums, kurā veikta atbalsta atmaksāšana

- 3.2. Lūdzu, aplieciniet 3.1. punkta tabulā norādīto atbalsta summu atmaksāšanu.